

KLAUSULERET INDTIL TIRSDAG DEN 27. MAJ 2014 KL. 12.00

Konjunkturnotat, Dansk Økonomi forår 2014

Notatet beskriver baggrunden for konjunkturprognosen i *Dansk Økonomi, forår 2014*.

INDHOLD

1. International økonomi	4
1.1. Hovedtræk i international konjunkturudvikling	4
1.2. Europa	7
1.3. USA	9
1.4. Asien	11
1.5. Råvarepriser	11
2. Dansk økonomi	13
2.1. Overordnet sammenligning med vurderingen i efteråret	13
2.2. Indenlandsk efterspørgsel	15
2.3. Udenrigshandel og betalingsbalance.....	27
2.4. Produktion og arbejdsmarked	34
2.5. Løn og priser	44

FIGURER

Figur 1. BNP og verdenshandel	4
Figur 2. BNP og erhvervstillid i euroområdet	7
Figur 3. Ledighed og ungdomsledighed i udvalgte eurolande.....	8
Figur 4. Forbrugerpris-inflation og korte renter i euroområdet	8
Figur 5. BNP i Storbritannien, Sverige og Norge.....	9
Figur 6. BNP-vækst og erhvervstillid for USA	10
Figur 7. Forbrugerpris-inflation og korte renter i USA.....	10
Figur 8. BNP-vækst og erhvervstillid, Japan	11
Figur 9. Oliepris	12
Figur 10. Fødevarerpriser	12
Figur 11. BNP og eksport	14
Figur 12. Privat forbrug og beskæftigelse.....	14
Figur 13. Indenlandsk efterspørgsel, vækstbidrag	16
Figur 14. Boligpriser	17
Figur 15. Regionale huspriser Regionale lejlighedspriser	17
Figur 16. Tvangsauktioner og antallet af bolighandler	18
Figur 17. Udbud og liggetid.....	18
Figur 18. Real huspris	19
Figur 19. Privat forbrug	19
Figur 20. Forbrugertillid	20
Figur 21. Betalingsindikator Dankortomsætning.....	21
Figur 22. Detailsalg og bilkøb	21
Figur 23. Forbrugskvote Nettofordringserhvervelse, husholdninger.....	23
Figur 24. Boliginvesteringer	24
Figur 25. Erhvervsforventninger.....	25
Figur 26. Ordreindgang Omsætningsforventninger	26
Figur 27. Nettofordringserhvervelse, selskaber	26
Figur 28. Lagerinvesteringer.....	27
Figur 29. Vareeksport	27
Figur 30. Industrieksport, markedsvækst og markedsandele.....	31
Figur 31. Importkvote	32
Figur 32. Tjenestehandel: Mængder hhv. priser	33
Figur 33. Betalingsbalance.....	34
Figur 34. BNP faktisk hhv. potentiel og trendmæssig, seneste hhv. ny rapport.....	35
Figur 35. Arbejdsstyrke	36
Figur 36. Ledighed	36
Figur 37. Gennemsnitlig hhv. aftalt arbejdstid	37
Figur 38. Beskæftigelse	37
Figur 39. Lønkvote i private byerhverv	37
Figur 40. Timeproduktivitet i private byerhverv	37
Figur 41. K/L-forhold i private byerhverv.....	38
Figur 42. TFP-vækst i private byerhverv	38
Figur 43. BNP og industriproduktion Industriens ordreforventninger	39

Figur 44.	Industriens kapacitetsudnyttelse Output gap.....	39
Figur 45.	Beskæftigelse i alt Privat beskæftigelse	40
Figur 46.	Erhvervenes beskæftigelsesforventninger.....	40
Figur 47.	Arbejdsstyrke Beskæftigelse	41
Figur 48.	Ledighed.....	42
Figur 49.	Ledighed fordelt på alder samt a-kasser.....	42
Figur 50.	Ledige stillinger ifølge Jobindex.....	43
Figur 51.	Fyringsvarsler.....	43
Figur 52.	Prisstigninger opdelt på varegrupper.....	44
Figur 53.	Prisstigninger.....	44
Figur 54.	Inflationsforventninger.....	45
Figur 55.	Lønstigninger	45
Figur 56.	Overenskomstsmæssige lønstigninger.....	46

TABELLER

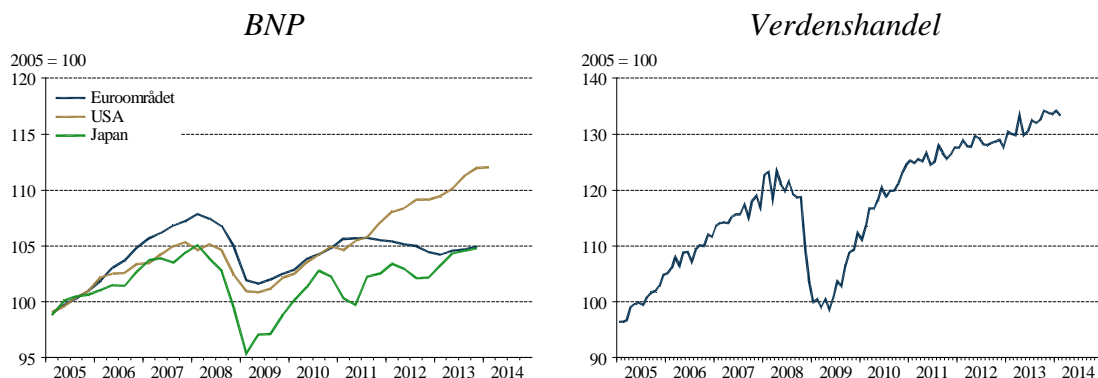
Tabel 1.	Hovedtræk af international konjunkturvurdering	5
Tabel 2.	BNP-vækst i Danmarks aftagerlande.....	6
Tabel 3.	Skøn for dansk økonomi, efterår 2013 og forår 2014.....	15
Tabel 4.	Langsigtet disponibel indkomst i SMEC.....	22
Tabel 5.	Kortsigtet disponibel indkomst i SMEC.....	24
Tabel 6.	Lønkonkurrenceevne	28
Tabel 7.	Eksport og import opdelt på underkomponenter, mængder	32
Tabel 8.	Eksport og import opdelt på underkomponenter, priser	33
Tabel 9.	Betalingsbalancens løbende poster og udlandsgæld.....	34

1. International økonomi

1.1. Hovedtræk i international konjunkturudvikling

Der er en bedring at spore i den internationale konjunktursituation. Det amerikanske opsving, som har været i gang i nogen tid, forekommer stabilt og bredt funderet trods nulvæksten i første kvartal 2014. I euroområdet har der nu været ro om statsgældssituationen i nogen tid, og tilbagegangen er afløst af svag, men positiv vækst. I Japan voksede økonomien kraftigt gennem 2013, og aktivitetsniveauet vurderes nu at befinde sig på omkring det strukturelle niveau. Til gengæld er væksten aftaget noget i flere af de store vækstøkonomier, herunder Brasilien, Rusland, Indien og Kina (de såkaldte BRIK-lande). Det har dog ikke forhindret en forøgelse af væksten i verdenshandlen det seneste års tid.

Figur 1. BNP og verdenshandel

Anm.: Seneste observationer for BNP er 1. kvartal 2014 for USA, og 4. kvartal 2013 for euroområdet og Japan.. Seneste observation for verdenshandlen er februar 2013.

Kilde: EcoWin og CPB.

De økonomiske indikatorer er samlet set styrket det seneste halve års tid, og for flere af aftagerlandenes vedkommende ligger de på forholdsvis høje niveauer. Særligt fremgangen i euroområdets tillidsindikatorer er bemærkelsesværdig og peger i retning af, at væksten vil tage til den kommende tid. På baggrund af prognosen for væksten i de enkelte aftagerlande skønnes væksten på Danmarks industrieksportmarkeder at blive godt 2¼ pct. i 2014, 2¾ pct. i 2015 og knap 3 pct. i 2016. Der er tale om en beskeden nedjustering af prognosen i forhold til *Dansk Økonomi, efterår 2013*, hvor de tilsvarende skøn var godt 2½ pct., godt 2¾ pct. og knap 3 pct. Nedjustering skyldes blandt andet en mindre nedjustering af væksts-kønnene for euroområdet, hvor væksten nu ventes at blive henholdsvis ca. 1¼ pct., knap 2 pct. og knap 2,5 pct. i 2014, 2015 og 2016. Disse skøn er overordnet set på linje med skønnene fra OECD og i CONSENSUS FORECASTS. Hovedtrækkene af den internationale prognose fremgår af tabel 1 og tabel 2.

Tabel 1. Hovedtræk af international konjunkturvurdering

	2011	2012	2013	2014	2015
	----- Pct. -----				
Realvækst					
USA	2,8	1,9	3,0	3,8	3,0
Euroområdet	-0,5	-0,3	1,3	1,9	2,4
Danmarks aftagerlande	1,1	1,1	2,3	2,7	2,9
Inflation					
USA	3,1	2,5	1,8	1,8	2,0
Euroområdet	2,7	2,4	1,7	1,0	1,8
Lønomsninger					
USA	1,6	1,9	2,1	2,4	2,4
Tyskland	3,0	2,3	2,2	2,0	1,9
Danmarks aftagerlande	2,4	2,0	2,0	2,3	2,4
Produktivitet					
USA	1,1	0,5	1,6	2,1	1,7
Tyskland	-0,1	-0,1	1,8	2,0	1,4
Danmarks aftagerlande	0,1	0,3	1,5	1,7	1,6
Pengepolitiske renter					
USA	0,25	0,25	0,25	0,25	0,50
Euroområdet	0,88	0,55	0,50	0,75	1,75
Lange renter					
USA	2,80	1,85	2,35	2,90	3,20
Tyskland	1,57	1,63	2,00	2,55	3,50
	----- Dollar pr. tønde -----				
Oliepris, Brent	112	109	113	115	116
	----- Dollar pr. euro -----				
Dollar/euro-kurs	0,66	0,68	0,70	0,70	0,70

Anm.: Realvækst i Danmarks aftagerlande er den industrieksportvægtede BNP-vækst i 34 lande. Lønomsninger og produktivitet er henholdsvis timelønninger i fremstilling og arbejdsproduktivitet for hele økonomien. Disse er beregnet ved sammenvejning med dobbeltvejede eksportvægte for ti udvalgte aftagerlande. Inflationen er stigningstakten i forbrugerprisindekset, og de lange renter er renten på tiårige statsobligationer. Renterne er gennemsnitlige årlige renter.

Kilde: EcoWin og egne skøn.

Tabel 2. BNP-vækst i Danmarks aftagerlande

	Eksport- vægt	Mængdestigning				
		2012	2013	2014	2015	2016
	Pct.	Pct.				
Tyskland	16,2	0,9	0,5	1,5	1,8	1,3
Sverige	12,9	1,3	1,5	2,5	3,3	3,5
USA	11,0	2,8	1,9	3,0	3,8	3,0
Norge	8,7	2,8	0,8	3,0	3,0	3,0
Storbritannien	8,5	0,3	1,7	2,4	2,5	2,8
Frankrig	4,6	0,0	0,3	1,3	2,0	2,8
Holland	4,4	-1,3	-0,8	1,8	2,3	2,5
Kina	3,2	8,0	8,5	7,0	7,5	7,5
Finland	3,2	-1,0	-1,4	1,3	2,0	3,0
Italien	2,8	-2,4	-1,8	0,5	1,5	2,5
Polen	2,8	2,1	1,5	3,0	3,3	3,3
Spanien	2,3	-1,6	-1,2	0,8	1,8	2,8
Belgien	2,1	-0,1	0,2	1,3	1,7	2,5
Japan	2,0	1,4	1,5	1,5	1,0	0,8
Rusland	1,6	3,5	1,3	4,0	4,0	3,5
Brasilien	1,7	1,0	2,3	3,5	3,0	3,5
Tjekkiet	1,5	-1,0	-1,0	2,5	2,5	3,5
Australien	1,4	3,6	2,4	3,0	3,0	4,0
Schweiz	1,3	1,0	2,0	2,2	2,3	2,5
Canada	1,0	1,7	2,0	2,3	2,5	2,3
Østrig	1,0	0,9	0,4	2,0	2,0	3,3
Ungarn	1,0	-1,7	1,2	2,0	2,0	3,0
Irland	0,8	0,2	-0,3	1,8	2,3	3,0
Rumænien	0,7	0,6	3,3	2,5	2,0	2,3
Indien	0,7	3,8	3,0	4,8	5,8	7,0
Litauen	0,6	3,6	3,3	3,0	2,0	1,3
Slovakiet	0,5	1,8	0,9	2,5	3,0	4,0
Letland	0,4	3,9	4,7	3,0	2,8	2,0
Estland	0,4	3,9	0,8	2,5	3,8	4,3
Grækenland	0,3	-7,0	-3,9	0,0	2,5	4,0
Portugal	0,3	-3,2	-1,4	2,0	2,5	3,0
Slovenien	0,1	-2,5	-1,2	1,0	2,0	3,0
Bulgarien	0,1	0,6	0,9	1,7	2,0	2,0
Malta	0,0	0,6	2,4	2,0	2,0	1,8
Danmark		-0,4	0,4	1,4	2,0	2,4
EU	67,4	-0,2	0,2	1,6	2,1	2,5
Euroområdet	39,4	-0,5	-0,3	1,3	1,9	2,4
BRIK	7,1	3,8	3,1	4,8	5,8	7,0
Aftagere	100,0	1,1	1,1	2,3	2,7	2,9

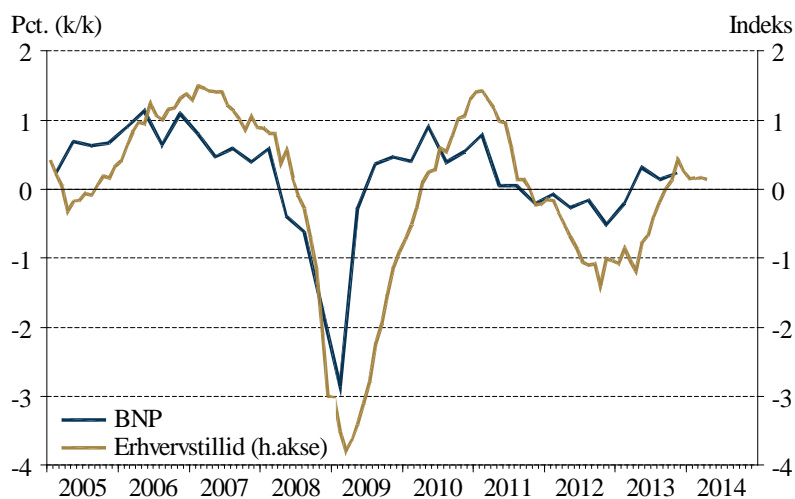
Anm.: De 34 lande, som er medtaget i aggregatet af aftagerlande, aftog tilsammen 87,1 pct. af Danmarks industrieksport i 2012. De enkelte eksportvægte er det pågældende lands andel af Danmarks industrieksport til disse 34 aftagerlande. Væksten i aftagere er sammenvejet med eksportvægte, mens væksten i EU, euroområdet og BRIK er beregnet ved at summere de respektive landes BNP opgjort i euro.

Kilde: EcoWin, Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

1.2. Europa

I euroområdet blev de seneste års tilbagegang brudt af svag, men positiv vækst i de sidste tre kvartaler af 2013, jf. figur 2. Den positive vækst i det samlede euroområde hænger sammen med bedringen i de kriseramte lande, hvor BNP-faldene er bremset eller ophørt, og en behersket fremgang i blandt andre Tyskland og Frankrig. Den lidt bedre økonomiske udvikling i 2013, den markante forbedring af forbruger- og erhvervstillidsindikatorerne og den mere stabile situation på blandt andet statsobligationsmarkederne peger i retning af, at væksten i euroområdet vil stige i 2014. På den baggrund skønnes en moderat vækst i euroområdet på 1¼ pct. i år stigende til knap 2 pct. og knap 2½ pct. i 2015 og 2016. Denne vækst er i omegnen af den vurderede strukturelle vækst i 2014 og noget højere i 2015 og 2016.

Figur 2. BNP og erhvervstillid i euroområdet

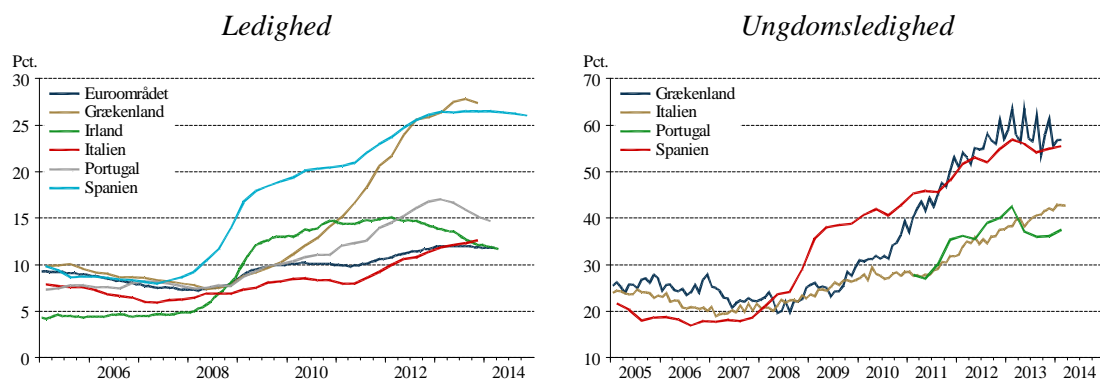

Anm.: Seneste observation for BNP er 4. kvartal 2013, og seneste observation for erhvervstilliden er april 2014.

Kilde: EcoWin.

De seneste års stigning i ledigheden i euroområdet ophørte i efteråret 2013, hvor ledigheden nåede 12,0 pct. af arbejdsstyrken. I de efterfølgende måneder er ledigheden faldet svagt til 11,8 pct. i marts 2014. Ledigheden har også en aftagende tendens i Grækenland, Portugal og Spanien, som er særlig hårdt ramte af ledighed. Ungdomsledigheden, der ligeledes er meget høj i disse lande, er der dog ikke begyndt at falde endnu, jf. figur 3.

Figur 3. Ledighed og ungdomsledighed i udvalgte eurolande

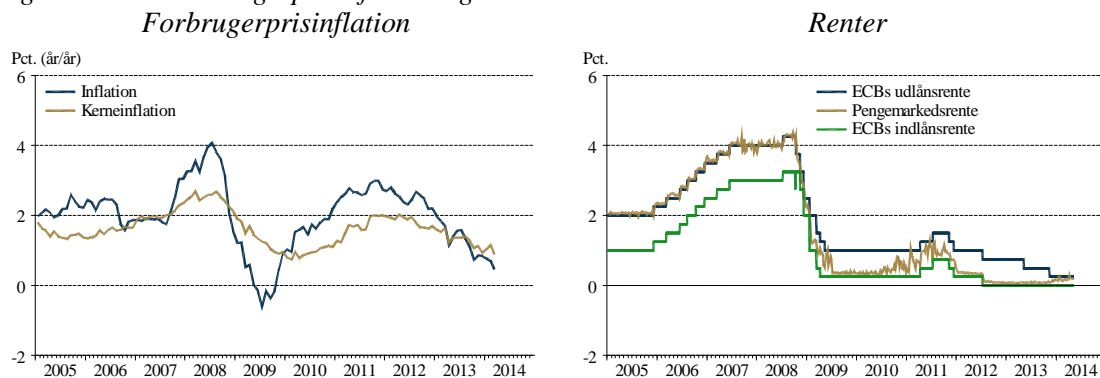

Anm.: Ungdomsledigheden er ledigheden for de 15-24-årige i pct. af arbejdsstyrken. Unge under uddannelse indgår ikke i arbejdsstyrken. Seneste observation for ledigheden er 2. kvartal 2013. Seneste observation for ungdomsledigheden er 2. kvartal for Spanien og juli for Italien og Grækenland.

Kilde: EcoWin.

Inflationen i euroområdet har været aftagende siden begyndelsen af 2012 og lå i marts 2014 på 0,5 pct. (år/år), jf. figur 4. Kerneinflationen, der er inflationen eksklusive bidrag fra energi og fødevarer med store prisudsving, er også aftaget betydeligt, men har de seneste måneder været lidt højere end den faktiske inflation. I november 2013 sænkede ECB udlånsrenten fra 0,5 pct. til 0,25 pct. Rentesænkningen var sammenfaldende med en tendens til stigende pengemarkedsrente i euroområdet. De efterfølgende måneder steg pengemarkedsrenten yderligere og ligger aktuelt lige under ECB's udlånsrente. Den lave inflation og den svage konjunktursituationen taler for, at ECB fastholder den lempelige pengepolitik i en længere periode. ECB ventes derfor først at begynde en gradvis normalisering af pengepolitikken i 2015. Det forventes, at tiltagende vækst i euroområdet og faldende ledighed den kommende tid vil øge inflationen fra det nuværende lave niveau.

Figur 4. Forbrugerprisinflation og korte renter i euroområdet

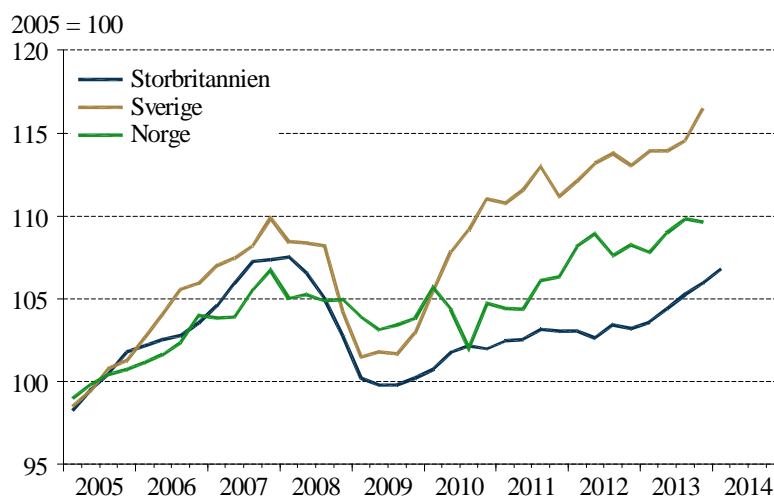

Anm.: Inflationen er udtrykt ved stigningstakten i forbrugerpriserne. Kerneinflationen er inflationen ekskl. bidrag fra energi- og fødevarerpriser. Pengemarkedsrenten i euroområdet er dag-til-dag pengemarkedsrente. Seneste observation for forbrugerpriser er marts 2014, og seneste observation for renter er medio maj 2014.

Kilde: EcoWin.

Efter en længere periode med svag fremgang accelererede væksten i Storbritannien i 2013, hvilket resulterede i en årsvækst på 1,7 pct. Væksten var også høj i 1. kvartal 2014. Efter flere års stilstand ser britisk økonomi ud til at være på vej ind i et opsving. I Sverige har væksten været svag siden midten af 2012 til 4. kvartal 2013, hvor BNP voksede med 1,7 pct. (k/k), jf. figur 5. Der er sket en forbedring af konjunkturindikatorerne, herunder forbruger- og erhvervstilliden, så væksten i svensk økonomi ventes at blive højere i år og næste år end i 2013. Fremgangen er fortsat i Norge, der har været relativt upåvirket af de senere års krise i euroområdet.

Figur 5. BNP i Storbritannien, Sverige og Norge

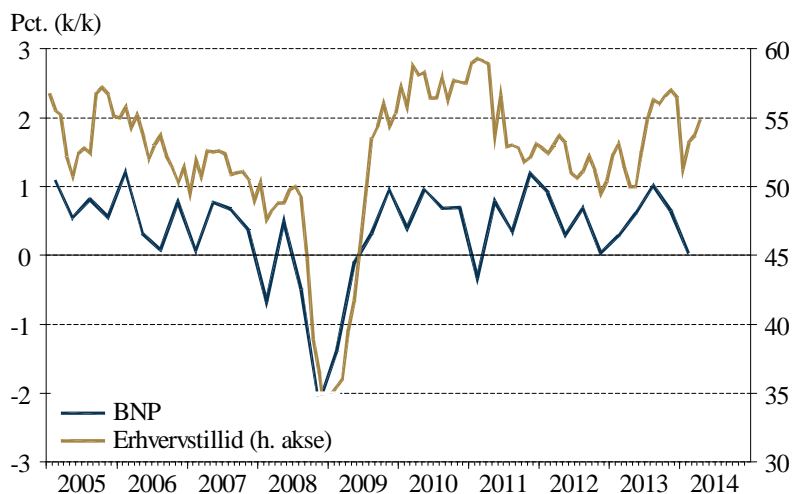

Kilde: EcoWin.

1.3. USA

I USA accelererede fremgangen i andet halvår 2013, selvom finanspolitikken blev strammet ganske betragteligt. I første kvartal blev fremgangen midlertidigt afløst af nulvækst, hvilket skal ses i sammenhæng med, at den usædvanligt hårde vinter har hæmmet den økonomiske aktivitet i første kvartal. Amerikansk økonomi er blevet gradvist mere robust de senere år med vækst i boligpriserne, faldende ledighed og en overvejende positiv udvikling i konjunkturindikatorerne.

Figur 6. BNP-vækst og erhvervstillid for USA

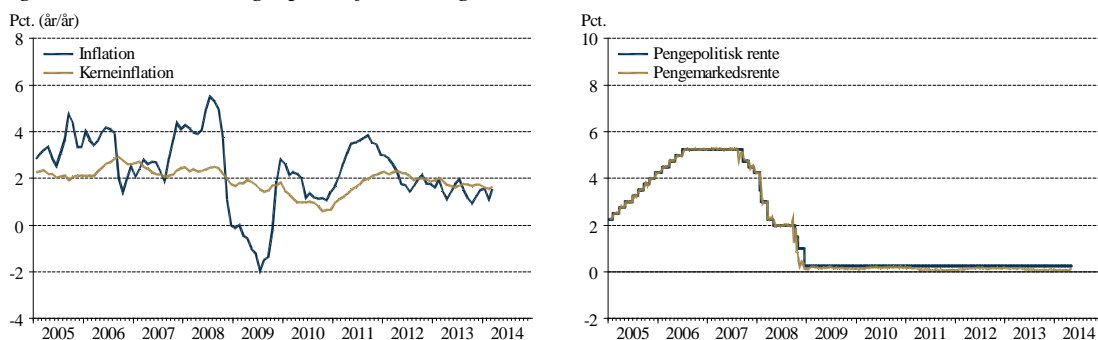

Anm.: Seneste observation er for BNP er 1. kvartal 2014, og seneste observation for erhvervstilliden er april 2013.

Kilde: EcoWin.

Inflationen i USA har været svagt aftagende siden midten af 2012 og lå i marts 2014 på 1,5 pct. Kerneinflationen har generelt ligget en anelse højere end den faktiske inflation siden foråret 2012. FED har fastholdt de pengepolitiske renter på deres nuværende meget lave niveauer, jf. figur 7. De ekstraordinære opkøb af stats- og realkreditobligationer, der går under betegnelsen QE3 ("Quantitative Easing 3"), er imidlertid neddroset fra 85 mia. dollar i december 2013 til planlagt 45 mia. dollar i maj 2014. Normaliseringen af den meget lempelige amerikanske pengepolitik er således begyndt.

Figur 7. Forbrugerpris inflation og korte renter i USA

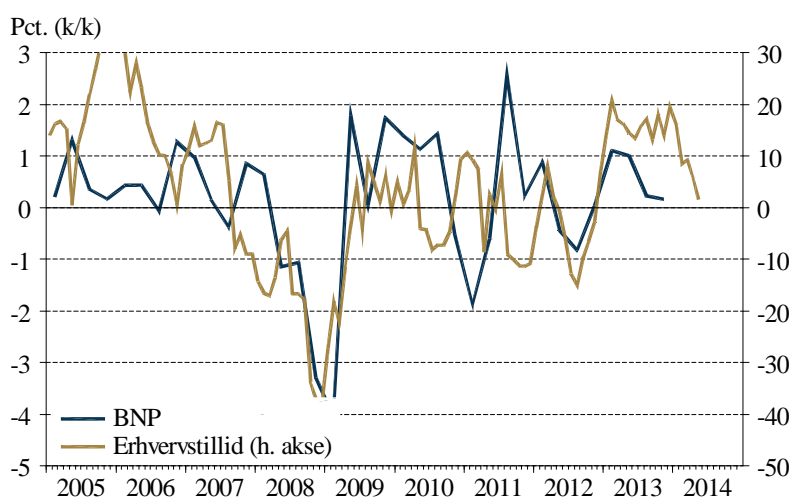
Anm.: Inflationen er udtrykt ved stigningstakten i forbrugerpriserne. Kerneinflationen er inflationen ekskl. bidrag fra energi og prisfølsomme fødevarer. Den pengepolitiske rente er FED's målsætning for pengemarkedsrenten (Effective Fed Funds rate). Aktuelt er målsætningen, at pengemarkedsrenten er mellem 0 og 0,25 pct. Seneste observation for forbrugerpriser er marts 2014, og seneste observation for renter er medio maj 2014.

Kilde: EcoWin.

1.4. Asien

I Japan voksede økonomien ganske kraftigt i foråret 2013, men væksten aftog i tredje og fjerde kvartal. Fremgangen i japansk økonomi hænger sammen med en kraftig lempelse af såvel finans- som pengepolitikken. Den lempelige økonomiske politik er blandt andet indført for at understøtte den japanske centralbanks inflationsmål på 2 pct., der blev indført i foråret 2013. Inflationen har været stigende siden juni 2013 og lå i marts på 1,6 pct. (år/år). Dermed er det foreløbigt lykkedes at bryde den generelt negative inflation, som har stået på i Japan de senere år.

Figur 8. BNP-vækst og erhvervstillid, Japan

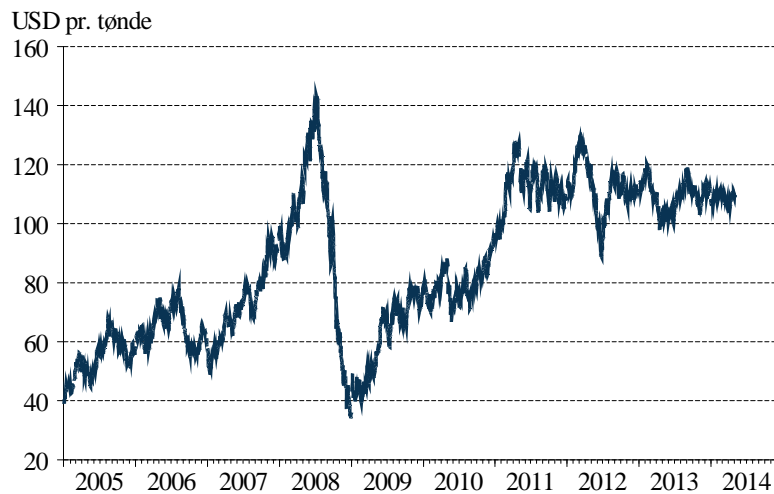
Anm.: Seneste observation for BNP er 4. kvartal 2013, og seneste observation for erhvervstilliden er Kilde: EcoWin.

I Kina voksede økonomien med 7,7 pct. i 2013. Den kinesiske vækst har udvist en aftagende tendens de senere år, og den kraftige kreditvækst og midlertidige krise på pengemarkedet i forsommeren 2013 har skabt bekymring for en kinesisk finanskrise. Der har imidlertid været roligt på de finansielle markeder de seneste måneder. Udviklingen i indikatorerne siden efteråret har været blandet, men væksten i industriproduktionen er aftaget noget i forhold til 2013, og erhvervstilliden ligger på et relativt lavt niveau. Det tyder på, at væksten i år kan blive i underkanten af regeringens målsætning på 7,5 pct.

1.5. Råvarepriser

Olieprisen har ligget stabilt på et niveau omkring 110 dollar pr. tønde siden efteråret 2013. Olieprisen har således tilsyneladende ikke reageret på krisen mellem Rusland og Ukraine. Olieprisen ventes at stige gradvist fra det nuværende niveau til 116 dollar pr. tønde i 2016.

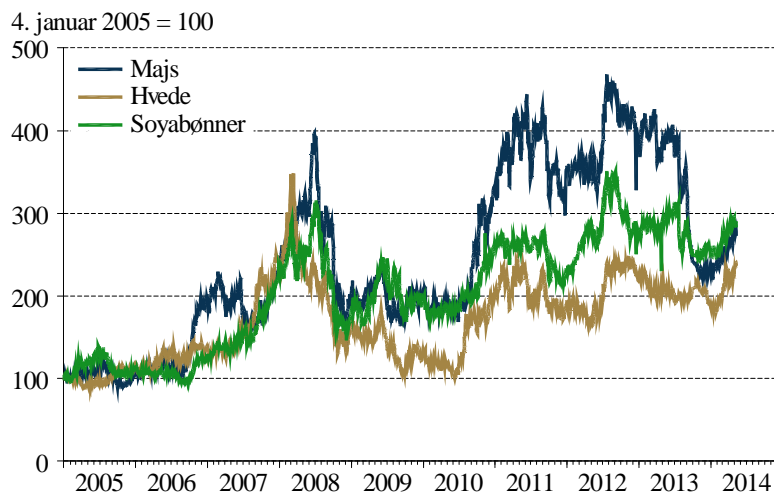
Figur 9. Oliepris

Anm.: Den angivne pris er for Brent-olie. Seneste observation er den 20. september 2013.
Kilde: EcoWin.

Verdensmarkedsprisen på majs er faldet markant siden efteråret 2013, mens prisen på både hvede og sojabønner er steget en anelse. Den moderate prisudvikling på verdensmarkederne har bidraget til afdæmpningen af inflationen i såvel USA som i Europa.

Figur 10. Fødevarerpriser

Anm.: Seneste observation er den 20. september 2013.
Kilde: EcoWin.

2. Dansk økonomi

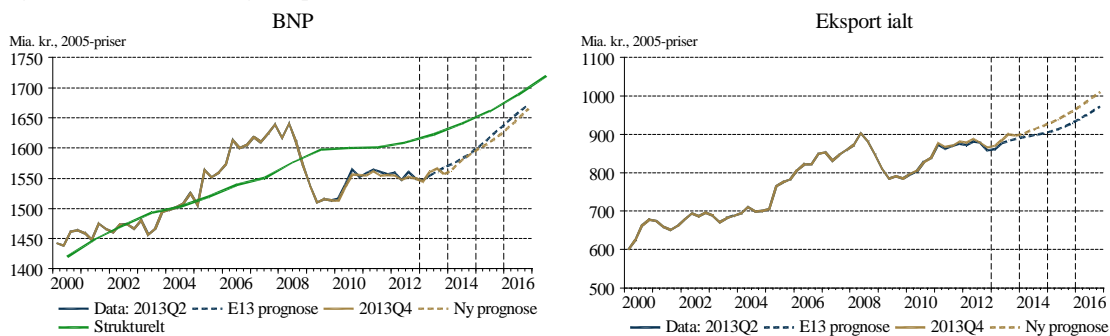
2.1. Overordnet sammenligning med vurderingen i efteråret

Nærværende prognose for udviklingen i dansk økonomi tegner i hovedtræk det samme konjunkturbillede som vurderingen i efteråret 2013. Dette skal ses i lyset af, at indikatorer og nationalregnskabstal i anden halvdel af 2013 overordnet set har udviklet sig som forventet i efteråret. På underposterne bidrog eksporten en smule mere til BNP-væksten end forventet, mens den private indenlandske efterspørgsel omvendt udviklede sig en smule svagere end forudsat i efteråret.

En del af forklaringen på den svage udvikling i særligt det private forbrug i 2013 er, at erstatningerne efter to efterårsstorme i 4. kvartal 2013 ifølge Danmarks Statistik reducerer det private forbrug af forsikringstjenester med 3,5 mia. kr. Forklaringen er, at husholdningernes køb af forsikringsydelser i nationalregnskabet indgår som en del af det private forbrug. I forbindelse med udbetaling af skadeserstatninger, efter eksempelvis en storm, "løber betalingsstrømmene imidlertid den modsatte vej", hvilket opgøres som et negativt forbrug af forsikringsydelser. Fraregnet den negative effekt fra efterårsstormene steg det private forbrug i 2013 knap ½ pct., hvilket er på linje med forventningen fra efteråret. Da størstedelen af de danske forsikringsselskaber er genforsikrede i udlandet, blev importen af forsikringstjenester reduceret i omtrent samme omfang som det private forbrug, og BNP blev dermed kun marginalt påvirket af de to storme.

Den omtrent samme vurdering af konjunktursituationen dækker over en række mindre vækstjusteringer. Væksten i det private forbrug og erhvervsinvesteringerne er nedjusteret en smule i 2014, og der er dermed tale om en lille udskydelse af vendingen i den private indenlandske efterspørgsel. Væksten i vareeksporten er omvendt opjusteret en del i 2014 som følge af markant fremgang i 2013. Samlet set er den forventede BNP-vækst i 2014-16 omtrent som forventet i efteråret. Det betyder, at der i 2014 forventes en BNP-vækst, som ligger en smule over den strukturelle vækst, mens fremgangen fra 2015 vurderes at blive stærkere med en vækst i BNP, der ligger klart over den strukturelle. For 2014-16 forventes således, at der vil ske en betragtelig stigning i beskæftigelsen på ca. 65.000 personer, heraf det meste som privat beskæftigelse.

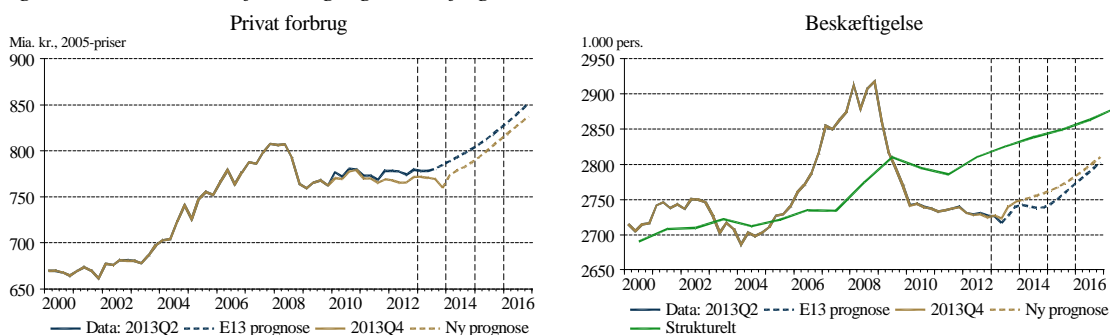
Figur 11 BNP og eksport

Anm.: De stiplede kurver viser den implicitte kvartalsprofil givet årsvækstsraten.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 12 Privat forbrug og beskæftigelse

Anm.: De stiplede kurver viser den implicitte kvartalsprofil givet årsvækstsraten. Det private forbrug påvirkes i 4. kvartal 2013 af to efterårsstorme. I 1. kvartal 2014 bortfalder stormkorrektionerne, og i figuren forudsættes det private forbrug derfor at vende tilbage til et mere normalt niveau i 1. kvartal 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 3. Skøn for dansk økonomi, efterår 2013 og forår 2014

	Efterår 2013				Forår 2014			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
	----- Mængdestigning i pct. -----							
Privat forbrug	0,4	1,9	2,5	3,2	0,0	1,6	2,8	3,2
Offentligt forbrug	0,6	0,5	0,7	0,7	0,8	1,5	0,6	0,6
Offentlige investeringer	-10,1	6,8	-12,3	1,0	0,5	2,1	-8,4	-2,2
Boliginvesteringer	-1,5	4,3	1,7	4,0	-5,0	4,2	5,7	5,4
Erhvervsinvesteringer	2,3	4,1	7,3	10,0	2,9	3,5	6,7	8,0
Lagerændringer	0,4	0,0	0,5	0,1	0,2	0,2	0,4	0,1
Inkl. efterspørgsel i alt	0,8	1,9	2,6	3,4	0,6	2,1	2,9	3,1
Vareeksport	1,6	1,2	1,6	3,2	2,3	1,9	2,4	4,2
Tjenesteeksport	-1,1	4,2	3,3	5,6	-0,5	4,1	5,4	5,9
Efterspørgsel i alt	0,7	2,1	2,5	3,7	0,8	2,3	3,2	3,8
Vareimport	3,3	2,9	2,8	6,1	4,1	4,1	6,4	7,8
Tjenesteimport	-1,3	3,1	3,6	5,8	-2,5	4,6	3,8	4,3
Bruttonationalprodukt	0,2	1,6	2,2	2,5	0,4	1,4	2,0	2,4
	----- Pct. -----							
Output gap	-3,8	-3,2	-2,2	-1,1	-4,0	-3,8	-3,1	-2,4
	----- Ændring i 1.000 pers. -----							
Arbejdsstyrke	-3	15	15	26	5	16	14	22
Strukturel arbejdsstyrke	13	14	11	13	13	13	11	14
Privat beskæftigelse	2	5	13	31	10	11	15	26
Offentlig beskæftigelse	-4	7	3	3	-3	9	2	2
	----- 1.000 pers. -----							
Bruttoledighed	152	153	151	140	153	145	139	131
Nettoledighed	117	121	120	112	118	113	110	105
	----- Pct. -----							
Forbrugerpriser	0,8	1,3	1,9	2,2	1,0	1,3	2,0	1,5
Eksportpriser	-0,1	1,9	1,6	1,4	0,8	0,2	1,0	1,1
Importpriser	-0,4	2,4	1,2	1,5	-0,8	0,2	1,6	1,4
Kontantpris på boliger	2,5	1,6	0,8	3,1	2,6	1,5	2,4	1,8
Timelønnomkostninger	1,8	2,0	2,0	2,4	1,7	2,0	2,3	2,4
Realvækst i aftagerlande	1,2	2,6	2,9	2,8	1,1	2,3	2,7	2,9
10-årig obligationsrente	1,8	2,4	2,9	3,7	1,7	2,0	2,6	3,5
Timeprod. i priv. byerhv.	0,4	0,9	2,1	1,4	1,8	0,7	1,5	1,5
	----- Mia. kr. -----							
Betalingsbalance	95	82	79	58	135	130	104	75
Offentlig saldo	-27	-32	-51	-41	-17	-34	-55	-40

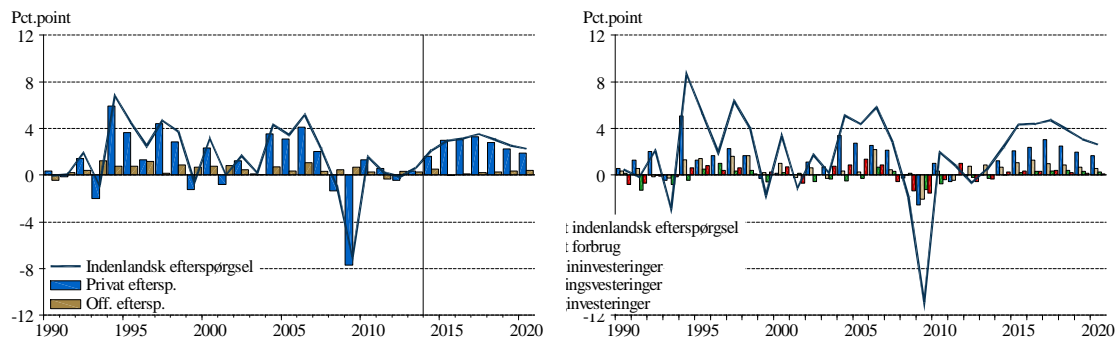
2.2. Indenlandsk efterspørgsel

Den indenlandske efterspørgsel har udviklet sig svagt de seneste år, primært drevet af at den private indenlandske efterspørgsel har ligget underdrejet, jf. figur 13. Usikkerhed om den fremtidige økonomiske situation i Europa, en svag indenlandsk beskæftigelsesudvikling og stilstand på det danske boligmarked har bidraget til lav

erhvervs- og forbrugertillid samt tilbageholdenhed i privat forbrug og private investeringer. Dette har yderligere bidraget til en svag produktions- og beskæftigelsesudvikling og har dermed forstærket tilbageholdenheden blandt husholdningerne.

Det vurderes imidlertid, at der fra i år er udsigt til en kraftigere fremgang i den private indenlandske efterspørgsel. Tilbageholdenheden blandt husholdninger og virksomheder de seneste år betyder, at der er et stort opsparingsoverskud hos såvel husholdninger som virksomheder, og der vurderes dermed at være potentiale for fremgang i forbrug og investeringer de kommende år. Fremgangen i det private forbrug forventes understøttet af en reallønsfremgang. Stigende forbruger- og erhvervstillid, stigende dankortomsætning og mere positive forventninger til ordreindgangen peger desuden i retning af fremgang i såvel forbrug som investeringer i 2014.

Figur 13 Indenlandsk efterspørgsel, vækstbidrag

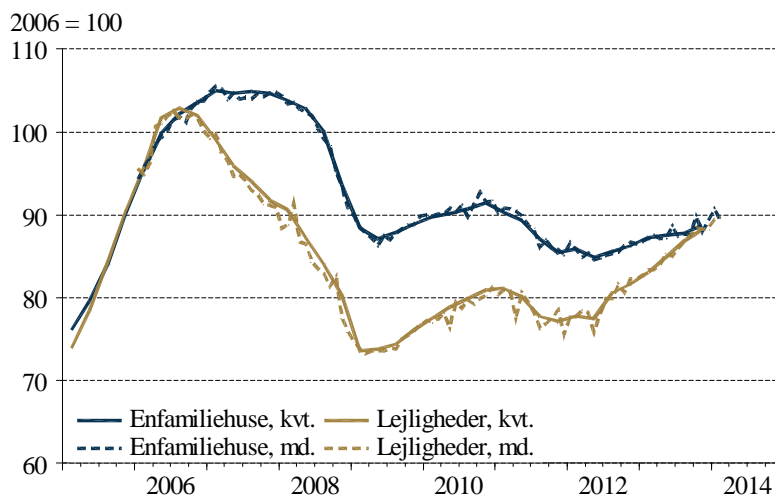
Anm.: Offentlig efterspørgsel består af offentligt forbrug samt offentlige investeringer.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.2.1 Boligmarkedet

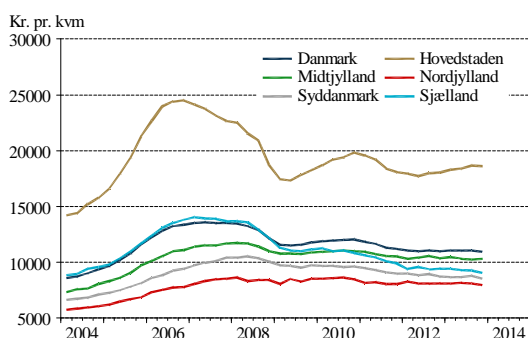
Prisen på såvel enfamiliehuse som ejerlejligheder er steget siden sommeren 2012. Fremgangen har været mest markant for ejerlejligheder, hvor prisfaldet fra 2006-09 ligeledes var størst, jf. figur 14. Lejlighedspriserne er steget kraftigt i hovedstadsområdet, mens de har været omtrent uændrede i de øvrige regioner, jf. figur 15. De markante prisstigninger på lejligheder i hovedstadsområdet skal ses i lyset af, at priserne også faldt mest her i 2006-09. Huspriserne er ligeledes steget mest i hovedstadsområdet, men udviklingen har i alle regioner været mere afdæmpet end udviklingen i lejlighedspriserne. Trods den seneste stigning i huspriserne i hovedstadsområdet har de nominelle kvadratmeterpriser endnu ikke nået niveauet fra slutningen af 2010, som markerede den initiale genopretning efter krisen.

Figur 14 Boligpriser

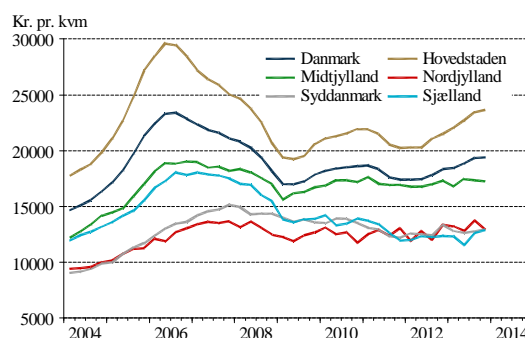

Anm.: Seneste observation er februar 2014 for månedsserierne og 4. kvartal 2013 for kvartalsserierne.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Figur 15 Regionale huspriser

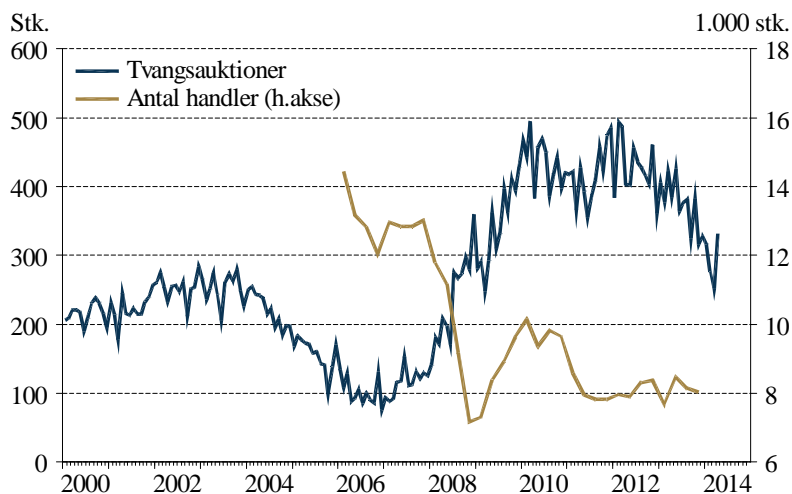
Regionale lejlighedspriser

Anm.: Egen sæsonkorrektion. Seneste observation er 4. kvartal 2013.
 Kilde: Realkreditrådet.

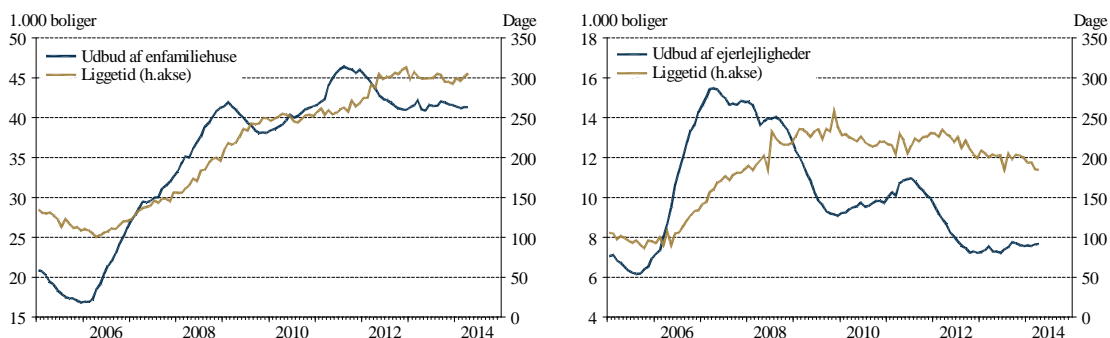
Antallet af tvangsauktioner har udvist faldende tendens igennem 2013 og starten af 2014, men steg betydeligt i april 2014. Liggetiderne for ejerlejligheder udviser ligeledes faldende tendens, hvilket tyder på fremgang på boligmarkedet. Indikatorerne er dog ikke entydigt positive, og antallet af handler ligger fortsat lavt, jf. figur 16. Herudover har udbuddet af såvel ejerlejligheder som enfamiliehuse de seneste år ligget på et lavt niveau, jf. figur 17. I takt med konjunkturaliseringen forventes det, at flere boliger udbydes på markedet, hvilket vil lægge et nedadgående pres på boligpriserne.

Figur 16 Tvangsauktioner og antallet af bolighandler

Anm.: Seneste observation er april 2014 for tvangsauktioner og 4. kvartal 2013 for antal handler.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

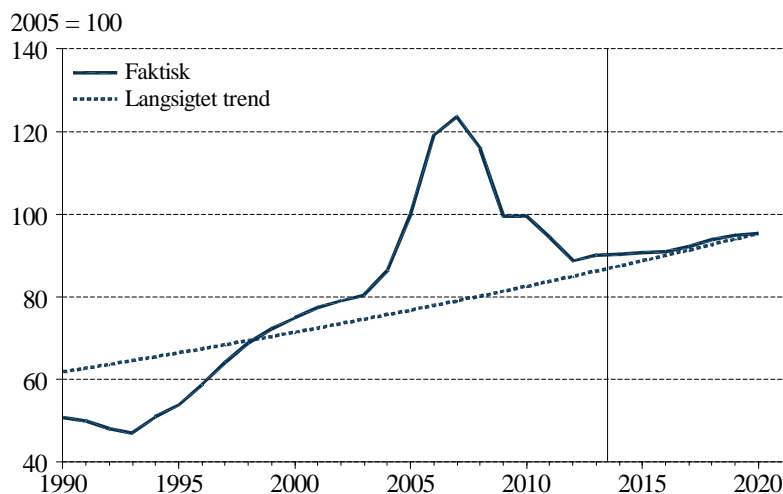
Figur 17 Udbud og liggetid

Anm.: Seneste observation er april 2014.
 Kilde: Ecwin.

Samlet set vurderes aktiviteten fortsat at være lav på det danske boligmarked, og der forventes på den baggrund behersket fremgang i boligpriserne i 2014. I takt med at konjunktursituationen forbedres, vil beskæftigelsen og indkomsten stige, hvorved efterspørgslen efter boliger vil stige. Samtidig vil større sikkerhed om den fremtidige økonomiske udvikling trække i retning af stigende aktivitet på boligmarkedet og højere boligprisstigninger fra 2015 og frem. Omvendt ventes et højere boligudbud samt forventning om stigende realkreditrenter at trække i modsat retning. De reale boligpriser på landsplan vurderes aktuelt at ligge omtrent på niveau med den langsigtede trend efter i en årrække at have været markant over, jf. figur 18. Der vurderes samlet set ikke at være basis for kraftig fremgang i de reale boligpriser de kommende år. Der forventes på denne baggrund en stigning i de nominelle priser på enfamiliehuse på knap 1½ pct. i 2014, ca. 2½ i 2015 og knap 2 pct. i 2016, svarende til omtrent uændrede reale boligpriser.

Figur 18 Real huspris

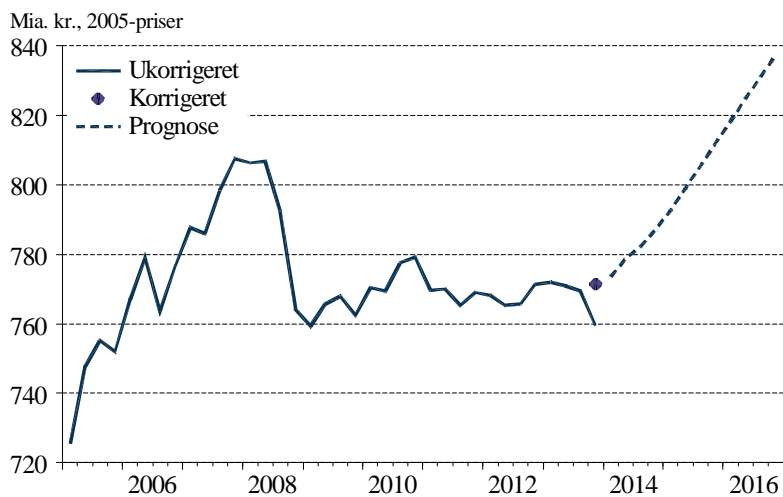
Anm.: Den reale huspris er defineret som kontantprisen på enfamiliehuse divideret med deflatoren for det private forbrug. Den langsigtede trend er estimeret over perioden 1955-2005.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.2.2 Privat forbrug

Det private forbrug har udviklet sig svagt siden 2009, og fra 2012 til 2013 var det private forbrug ifølge nationalregnskabet fortsat omtrent uændret efter et stort fald i 4. kvartal 2013. Udviklingen i 4. kvartal 2013 påvirkes af to efterårsstorme, idet modregning af erstatninger teknisk set reducerer det private forbrug af forsikringstjenester med 3,5 mia. kr., jf. tidligere. Fraregnet den negative effekt fra stormene, steg det private forbrug knap ½ pct. i 2013 og viser dermed begyndende fremgang for første gang siden 2010. Den svage udvikling i det private forbrug sker på trods af kraftig vækst i bilkøbet, som i 2013 udgjorde omtrent 6 pct. af det private forbrug, hvilket er på niveau med det højeste siden 1970.

Figur 19 Privat forbrug

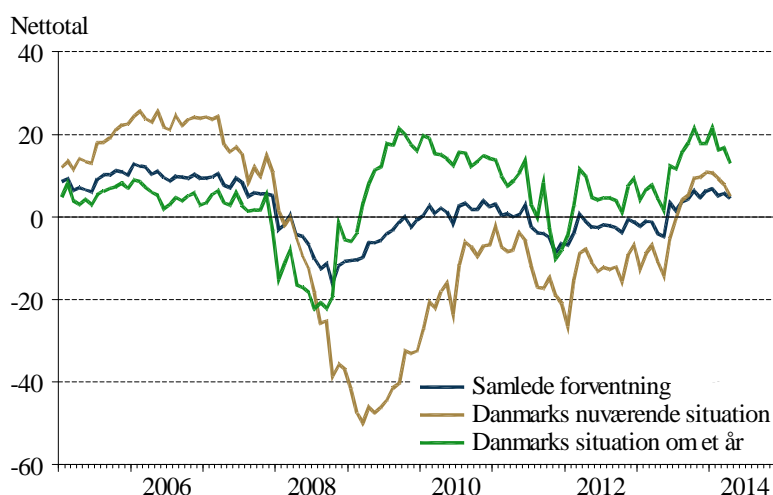

Anm.: Skadeserstatninger som følge af to efterårsstorme reducerede det private forbrug med 3,5 mia. kr. i 4. kvartal 2013. I den brune kurve er 4. kvartal 2013 opjusteret 3 mia. 2005-kr., og kurven viser dermed den korrigerede udvikling i det private forbrug. Den blå kurve viser det private forbrug ifølge de officielle nationalregnskabstal.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken og egne beregninger.

Indikatorerne peger på fremgang fra 2014. Forbrugertilliden er steget gennem 2013 og ligger aktuelt på det højeste niveau siden 2009. Fremgangen afspejler, at forbrugerne ser mere lyst på Danmarks nuværende og fremtidige økonomiske situation, jf. figur 20. Bedringen af forbrugernes tillid skal formentlig ses i lyset af de positive signaler fra euroområdet, svag fremgang på boligmarkedet og begyndende vending på arbejdsmarkedet. Finansrådets betalingsindikator, der måler betalingsaktiviteten i dankortforbrug, kontooverførsler og indbetalingskort viser, at betalingsaktiviteten er steget i begyndelsen af 2014, og aktiviteten ligger en smule over det gennemsnitlige niveau siden 2004, jf. figur 21. Dankortomsætningen i sig selv udviser ligeledes stigende tendens, og de seneste års fald i detailomsætningen er ophørt og afløst af svag fremgang, jf. figur 22.

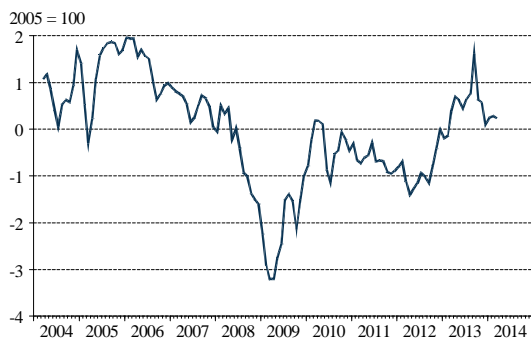
Figur 20 Forbrugertillid

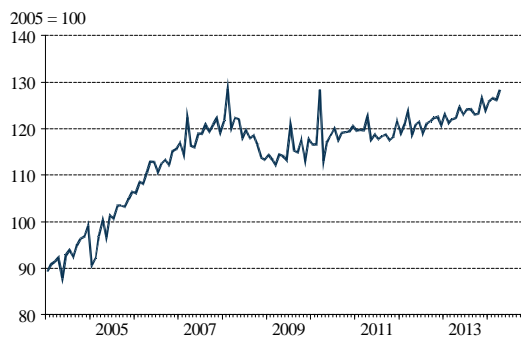
Anm.: Seneste observation er april 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Figur 21 *Betalingsindikator*

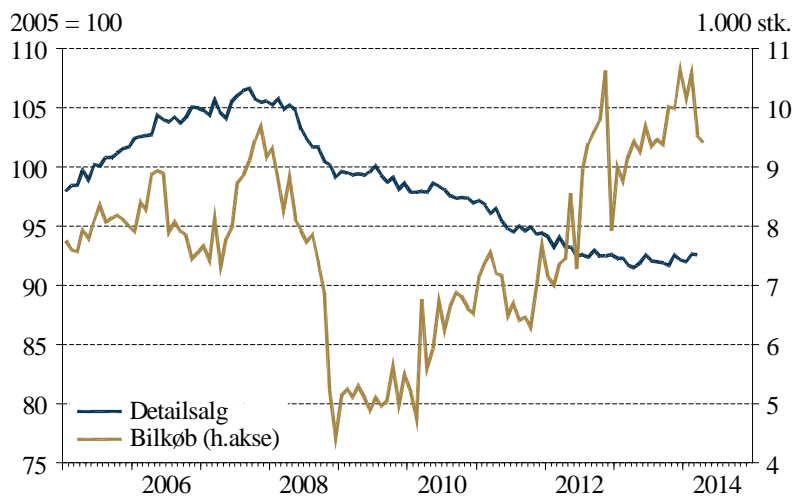
Dankortomsætning

Anm.: Finansrådets betalingsindikator er sammensat af udviklingen i dankortbetalinger, indbetalingskort og konto-til-konto-overførsler, hvor alle serier er deflateret med forbrugerprisindekset. Indikatoren sammenligner betalingsomfanget med året før og opgøres som et tre måneders glidende gennemsnit. Indikatoren er konstrueret, således at middelværdien er 0. Niveaueet vil dermed ændre sig fra måned til måned. Dankortomsætningen er deflateret med forbrugerprisindekset. Seneste observation er marts 2014 for betalingsindikatoren og april 2014 for dankortomsætningen.

Kilde: Finansrådet og Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Figur 22 *Detailsalg og bilkøb*

Anm.: Bilkøbet viser antallet af nyregistrerede personbiler i husholdningerne. Seneste observation er marts 2014 for detailsalg og april 2014 for nyregistreringer.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Samlet set peger indikatorerne på fremgang i det private forbrug efter omtrent fem års stilstand. Forbrugsfremgangen ventes at være ca. 1½ pct. i 2014, 2¾ pct. i 2015 og 3¼ pct. i 2016.

Den langsigtede disponible indkomst¹ ventes at stige betydeligt i 2014 som følge af fortsat indkomstfremgang og omtrent uændrede skattebetalinger. Udviklingen i

¹ Den langsigtede disponible indkomst dækker hele den private sektor og indeholder således al løn- og restindkomst samt overførselsindkomster. Renter og pensioner opfattes ikke som indkomst på langt sigt, da pensionsbetalinger er udtryk for en

skattebetalingerne fra 2013 til 2014 afspejler, at skattebetalingerne fra 2013 fortsat bygger på foreløbige tal. Det ser ud til, at det samlede skatteprovenu relativt til skattegrundlaget ligger for højt. Skattebetalingerne i 2014 afspejler således en tilbagevenden til et mere normalt niveau. I 2015-16 ventes den langsigtede indkomst at stige som følge af stigende løn- og restindkomst efterhånden som konjunkturerne normaliseres, jf. tabel 4.

Tabel 4. Langsigtet disponibel indkomst i SMEC

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----				
Bruttoværditilvækst	1.573	1.604	1.645	1.698	1.760
Indkomstoverførsler	322	328	335	340	344
Øvrige overførsler, netto	-17	-16	-15	-16	-17
Bruttoindkomst	1.878	1.916	1.965	2.022	2.087
- Bidrag til sociale sikringsordninger	17	17	19	19	19
- Direkte skatter	525	546	544	560	580
- Øvrige skatter	21	21	26	26	27
- Afskrivninger	302	298	309	319	329
Disponibel indkomst, jf. SMEC (lang sigt)	1.013	1.033	1.069	1.097	1.133

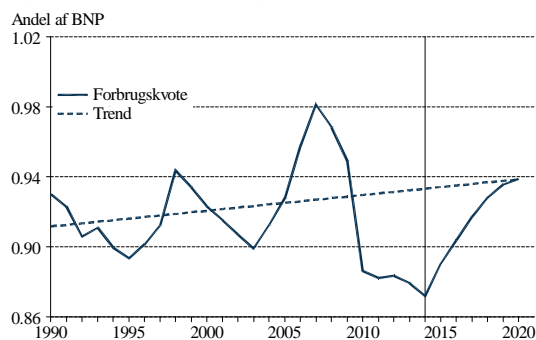
Anm.: Direkte skatter dækker over kildeskatter (undtagen skat af nettorenter og -pensioner), husholdningernes vægtafgifter, arbejdsmarkedsbidrag, andre personlige indkomstskatter samt selskabsskatter.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

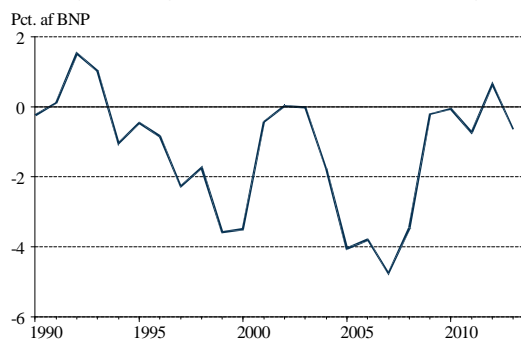
Forbrugskvoten, som måler det private forbrug relativt til den langsigtede disponible indkomst, ligger aktuelt på et lavt niveau. Det afspejler, at husholdningerne er tilbageholdende i deres forbrugsdispositioner, hvilket er forventeligt i en situation, hvor aktiviteten er lav, og hvor der er usikkerhed om den fremtidige økonomiske situation. Forbrugstilbageholdenheden betyder, at opsparringsoverskuddet aktuelt er højt blandt husholdningerne, hvilket giver udslag i en høj nettofordringserhvervelse, jf. figur 23. Forbrugskvoten påvirkes i 2014 af den relativt høje vækst i disponibel indkomst som følge af normalisering af skattebetalingerne, jf. ovenfor, men ventes gradvist normaliseret frem mod 2020 i takt med, at aktiviteten ventes at stige, jf. figur 23.

omplacering af formue, og renter er afkast af den finansielle formue. Da formuen i sig selv antages at påvirke forbruget på langt sigt, udelades pensioner og nettorenter af den langsigtede disponible indkomst. Fra indkomsten fratrækkes de relevante skatter og afskrivninger.

Figur 23 Forbrugskvot

Nettofordringserhvervelse, husholdninger

Anm.: Forbrugskvoten viser forbruget relativt til den langsigtede disponible indkomst. Skadeserstatninger som følge af to efterårsstorme reducerede det private forbrug med 3,5 mia. kr. i 4. kvartal 2013. I figuren er det private forbrug derfor opjusteret 3,5 mia. kr. i 2013. Seneste observation er 2013.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Husholdningernes kortsigtede forbrugsmuligheder bestemmes af et mere snævert og mere likvidt indkomstbegreb end den langsigtede disponible indkomst. I den kortsigtede disponible indkomst indgår kun løn- og overførselsindkomster, der vedrører husholdninger og selvstændige. På kort sigt opfattes både pensioner og nettorenter relateret til husholdningerne desuden som indkomst, mens de ikke opfattes som indkomst på langt sigt. Den kortsigtede disponible indkomst påvirkes i 2013 og 2014, ligesom den langsigtede, af, at skattebetalingerne for 2013 endnu ikke er endelige. Det medfører for høje skattebetalinger i 2013 og deraf følgende lav vækst i skattebetalingerne i 2014.

Fra 1. januar 2013 er der ikke længere fradragsret for indbetalinger til kapitalpensioner, og i 2013 og 2014 er det muligt at omlægge kapitalpensioner med en afgiftsabat på 2,7 pct.point i forhold til den normale afgift på 40 pct. ved udbetaling. Ifølge de foreløbige opgørelser blev der i 2013 ekstraordinært udbetalt 75 mia. kr. fra kapitalpensioner til omlægning, svarende til et provenu på ca. 28 mia. kr. Indbetalingen til alderspension (den nye ordning som erstatter kapitalpensioner, hvor indbetalinger ikke er fradragsberettigede og udbetalinger ikke beskattes) ser ud til at have været lavere end ventet, samtidig med at indbetalingerne til pensionsordninger med løbende udbetalinger ifølge de foreløbige opgørelser var højere end normalt i 2013. Hvis det forudsættes, at de udbetalte kapitalpensioner efter skat er indsat på en anden pensionsordning, så har selve omlægningen af kapitalpensioner ingen effekt på den kortsigtede disponible indkomst. Samtidig har der dog været en række unormale bevægelser i pensionsind- og udbetalingerne i 2013, bl.a. en udbetaling af kapitalpensioner, som var langt større end "almindeligt". I modsætning til selve omlægningen vil dette påvirke udviklingen i den disponible indkomst. I 2014 forudsættes det – som i Konvergensprogram 2014 – at der omlægges kapitalpensioner svarende til et merprovenu på ca. 30 mia. kr., og at de (efter skat) indbetales på en alderspension.

Tabel 5. Kortsigtet disponibel indkomst i SMEC

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----				
Lønsum inkl. selvstændiges indkomst	1.056	1.072	1.098	1.129	1.169
Indkomstoverførsler	322	328	335	340	344
Renteindtægter, husholdninger	-57	-46	-49	-51	-55
Nettopensionsudbetalinger	-46	-10	-7	-39	-38
Bruttoindkomst	1.275	1.344	1.377	1.379	1.419
- Bidrag til sociale sikringsordninger	17	17	19	19	19
- Direkte skatter	456	510	506	489	503
- Øvrige skatter	20	19	21	20	20
Disponibel indkomst, jf. SMEC (kort sigt)	783	798	831	850	877

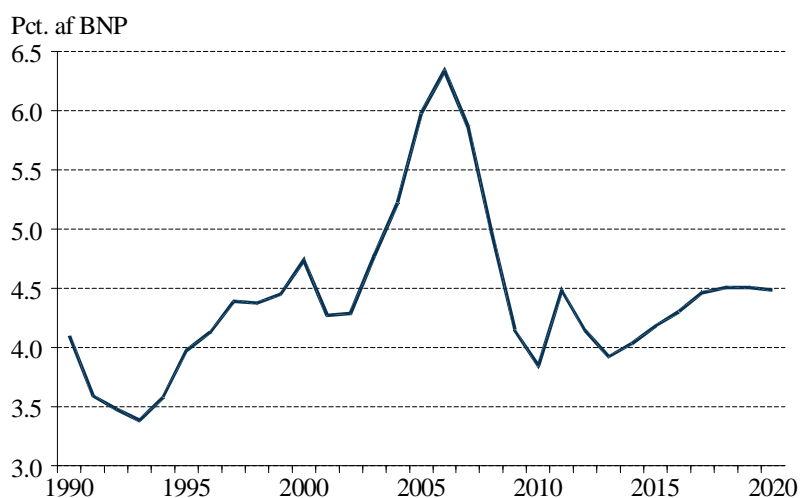
Anm.: Direkte skatter dækker over kildeskatter, husholdningernes vægtafgifter, arbejdsmarkedsbidrag og øvrige personlige indkomstskatter.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.2.3 Private investeringer

Boliginvesteringerne faldt 5 pct. i 2013 trods en kraftig stigning i 4. kvartal, hvor investeringerne blev positivt påvirket af renoveringer som følge af skaderne efter to efterårsstorme. I 2014 ventes investeringerne at blive holdt oppe af BoligJobordning og kombineret med en gradvis normalisering af boliginvesteringskvoten i takt med aktivitetsfremgangen i økonomien, forventes dette at give sig udslag i, at boliginvesteringerne stiger godt 4 pct. i 2014 henholdsvis knap 6 pct. og ca. 5½ pct. i 2015 og 2016.

Figur 24 Boliginvesteringer

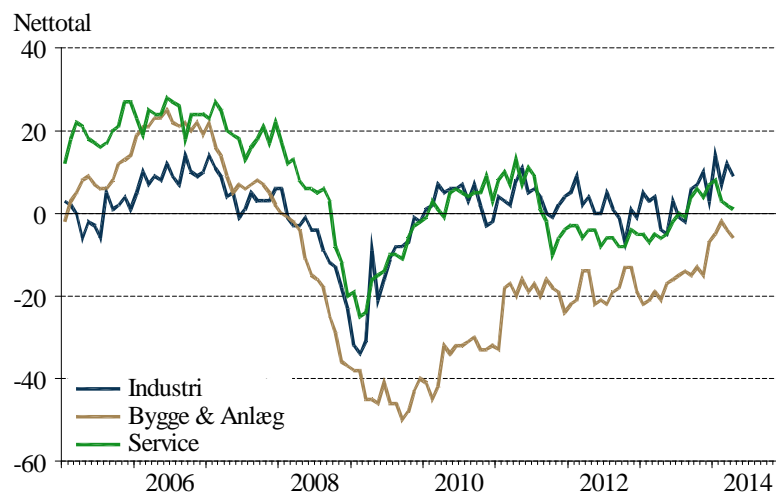
Anm.: Boliginvesteringerne vises som andel af BNP i faste priser.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

De private erhvervsinvesteringer har udvist begyndende fremgang i 2012-13 efter et markant fald fra 2008 til 2011. Udviklingen er drevet af fremgang i de private maskininvesteringer, mens bygningsinvesteringerne omvendt er faldet. Usikkerhed om den fremtidige økonomiske situation er formentlig medvirkende til, at særligt de langsigtede investeringer såsom køb af bygninger i mindre omfang er blevet foretaget de seneste år. Investeringsvinduet, som blev aftalt som led i skattereformen fra 2012, gav i 2012 og 2013 virksomhederne mulighed for at investere til et 15 pct. højere afskrivningsgrundlag og må formodes at have fremrykket en vis andel af de planlagte investeringer. Dette må formodes at have bidraget til væksten i de private maskininvesteringer de seneste år, men omfanget er vanskeligt at opgøre.

Indikatorerne peger på fremgang i erhvervslivets investeringer i 2014. Erhvervsforventningerne er steget gennem 2013 og starten af 2014. Industriens forventninger er omtrent på niveauet fra 2006, mens forventningerne i byggeriet og serviceerhvervene fortsat ligger noget under 2006-niveauet. Industriens forventninger til ordreindgangen er steget markant siden midten af 2013, ligesom erhvervenes omsætningsforventninger viser svage tegn på bedring.

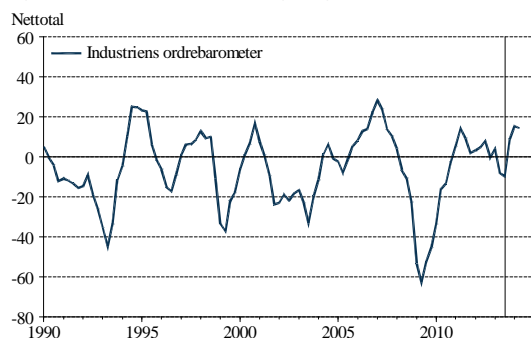
Figur 25 Erhvervsforventninger

Anm.: Seneste observation er april 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

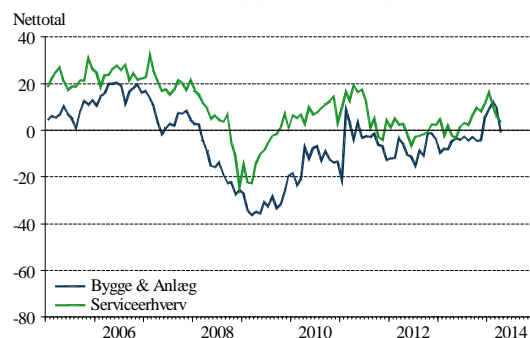
Figur 26 Ordreindgang

Anm.: Seneste observation er april 2014.

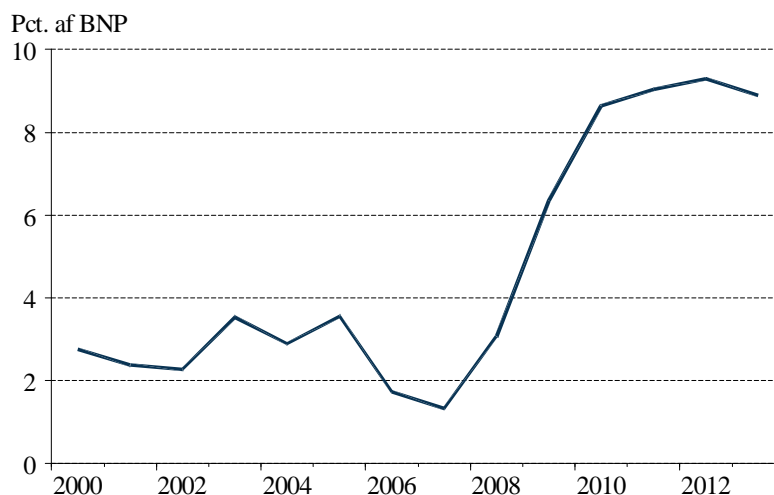
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Omsætningsforventninger

Tilbageholdenheden blandt virksomheder de seneste år betyder, at der er opbygget et betydeligt opsparingsoverskud i selskaberne, jf. figur 27. Der vurderes dermed at være et betydeligt potentiale for fremgang i investeringerne, som kan blive udløst i takt med, at usikkerheden om den fremtidige økonomiske situation aftager. Den positive udvikling i flere indikatorer peger på, at en del af det opsparede overskud vil blive omsat i øgede erhvervsinvesteringer allerede i 2014, hvor erhvervsinvesteringerne vurderes at stige ca. 3½ pct. Fra 2015 ventes fremgangen at blive mere markant med vækstrater på henholdsvis ca. 6 ¾ pct. og ca. 8 pct. i 2015 og 2016.

Figur 27 Nettofordringserhvervelse, selskaber

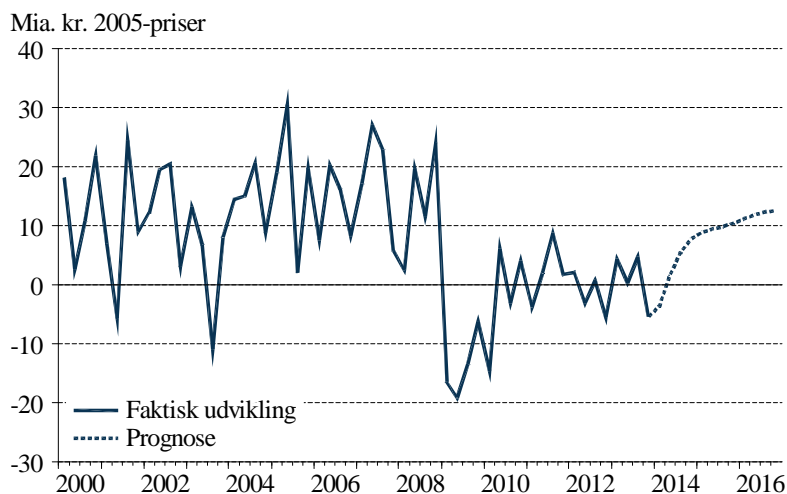

Anm.: Seneste observation er 2013. Selskaber dækker over både finansielle- og ikke-finansielle selskaber.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Lagerinvesteringerne bidrog i 2013 med omtrent 0,2 pct.point til den samlede BNP-vækst. En forudsat normalisering af lagerinvesteringerne de kommende år betyder, at der er udsigt til et vækstbidrag fra lagerinvesteringerne på omtrent 0,2 pct.point i 2014, 0,4 pct.point i 2015 og 0,1 pct.point i 2016. Der er forudsat et normalniveau for lagerinvesteringerne på godt 10.000 mia. 2005-kr.

Figur 28 Lagerinvesteringer

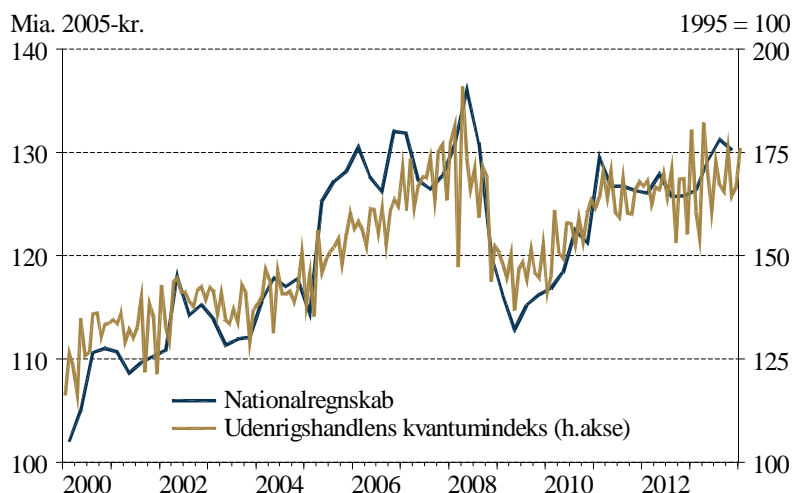

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.3. Udenrigshandel og betalingsbalance

Dansk eksport udviste ifølge nationalregnskabet en tydelig fremgang i 2013. Fremgangen aftog dog mod slutningen af året, og i 4. kvartal faldt eksporten samlet set en smule. Tjenesteeksporten var omtrent uændret, og eksportfremgangen skyldes dermed fremgang i vareeksporten, som i 2013 steg markant efter omtrent to års stilstand, jf. figur 29. Stigningen stemmer fint overens med fremgang i USA og begyndende fremgang i euroområdet, jf. afsnittet om international økonomi. Særligt eksporten af varer ekskl. energi steg i 2013, mens energiekporten bidrog negativt til væksten i vareeksporten.

Figur 29. Vareeksport

Anm.: Seneste observation er 4. kvartal 2013 for nationalregnskab og marts 2014 for kvantumindeks.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Den danske lønkonkurrenceevne, målt ved de relative enhedslønomkostninger, blev svækket betydeligt i perioden 2000-09, mens der i årene 2010-12 omvendt skete en styrkelse. I 2013 steg de danske lønninger en smule mindre end udlandets, men en svækkelse af dollar, yen, britiske pund og norske kroner overfor euroen bidrog til en appreciering af den effektive kronekurs, hvorfor lønkonkurrencen samlet blev svækket en anelse i 2013, jf. tabel 6. I 2014 har udviklingen i den effektive kronekurs bidraget yderligere til en svækkelse af lønkonkurrenceevnen, mens de danske og udenlandske lønninger stiger i omtrent samme grad. For 2015 og 2016 ventes omtrent uændret lønkonkurrenceevne.

Tabel 6. Lønkonkurrenceevne

		2012	2013	2014	2015	2016
Stigning i timelønomkostninger	Vægt					
	Tyskland	0,23	3,0	2,3	2,2	2,0
	USA	0,17	1,6	1,9	2,1	2,4
	Storbritannien	0,10	1,8	2,3	2,7	2,7
	Frankrig	0,09	2,6	2,0	2,1	2,4
	Sverige	0,08	3,6	2,0	2,4	2,4
	Japan	0,08	1,0	0,1	0,3	1,7
	Italien	0,07	2,9	0,9	2,3	2,4
	Norge	0,06	4,4	3,6	3,5	4,2
	Belgien	0,05	1,8	2,1	1,5	1,7
	Holland	0,05	1,2	2,4	0,5	1,7
	Udlandet i alt		2,4	2,0	2,0	2,3
Stigning i timelønsomkostninger, Danmark		1,9	1,7	2,0	2,3	2,4
Ændring i relativ lønudvikling		0,5	0,3	0,0	0,0	0,0
Ændring i effektiv kronekurs		-2,3	1,4	1,3	0,1	0,0
Ændring i lønkonkurrenceevne		2,9	-1,1	-1,3	-0,1	0,0
Ændring i dansk produktivitet		-0,1	0,2	0,6	1,4	1,4
Ændring i udenlandsk produktivitet		0,1	0,3	1,5	1,7	1,6
Ændring i relativ produktivitet		-0,2	-0,2	-0,9	-0,3	-0,3
Ændring i relative enhedslønomkostninger		2,7	-1,3	-2,2	-0,3	-0,3

Anm.: Ændringen i den relative lønudvikling er beregnet som lønstigningstakten i udlandet fratrukket lønstigningstakten i Danmark, mens ændringen i lønkonkurrenceevnen er beregnet som ændringen i den relative lønudvikling fratrukket ændringen i den effektive kronekurs. En stigning i den relative lønudvikling bidrager til en forbedring af konkurrenceevnen. En stigning i den effektive kronekurs bidrager til en forværring af konkurrenceevnen. Lønomkostningerne omfatter både direkte og indirekte omkostninger og angiver stigningstakten for timelønsomkostningerne i industrien. Timelønsomkostningerne i udlandet er vejlet sammen med dobbeltvejede eksportvægte, der afspejler landenes betydning som konkurrenter for dansk industrieksport. Forbrugerpriserne er målt ved væksten i deflatoren for det private forbrug. "Vægt" angiver Nationalbankens dobbeltvejede eksportvægte. Disse er skaleret, så de summerer til 1 for de ti lande.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank, Dansk Arbejdsgiverforening, International Lønstatistik, Nationalbanken og egne beregninger.

I 2014 ventes en fremgang på de danske eksportmarkeder på godt 2¼ pct., jf. afsnittet om international økonomi. Trods den lille forventede forværring af den danske lønkonkurrenceevne ventes dette at sikre fortsat fremgang i den danske vareeksport på knap 2 pct., mens den samlede eksport vurderes at stige knap 3 pct., stigende til ca. 3½ pct. i 2015 og knap 5 pct. i 2016. Eksportvæksten på den længere bane er opjusteret i forhold til vurderingen i efteråret som følge af en ny model for industrieksporten, jf. boks 1.

Boks 1 Markedsvækst og industrieksport

Udviklingen i dansk vareeksport antages at afhænge af den relative pris på vareeksport samt af udviklingen i aftagerlandenes import af varer. En stigning i vores konkurrentlandes vareeksportpris (konkurrentprisen) relativt til den tilsvarende danske pris vil alt andet lige forbedre den danske konkurrenceevne, hvorfor eksporten af varer alt andet lige stiger. En stigning i vores aftagerlandes samlede import af varer (eksportmarkedet) øger alt andet lige efterspørgslen efter danske varer og bidrager derfor til en stigning i dansk vareeksport. Beregningen af eksportmarkeds- og konkurrentprisudtrykket præsenteres nedenfor.

Væksten på eksportmarkedet beregnes som et vægtet gennemsnit af væksten i aftagerlandenes import af varer, hvor hvert aftagerland er vægtet med landets andel af den samlede danske vareeksport. Udviklingen i eksportmarkedet beregnes efter nedenstående formel, hvor $FEEI$ er eksportmarkedets størrelse, fmv^i er land i 's samlede import af varer, og $ev^{DK \rightarrow i}$ er Danmarks eksport af varer til land i .

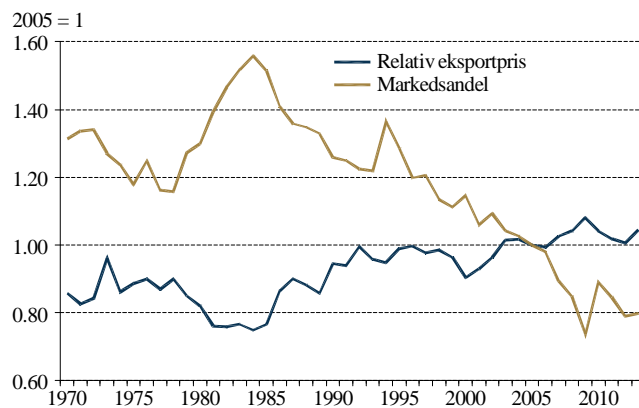
$$\frac{FEEI_t}{FEEI_{t-1}} = \sum_i^N \frac{ev_{t-1}^{DK \rightarrow i}}{\sum_{i=1}^n ev_{t-1}^{DK \rightarrow i}} \frac{fmv_t^i}{fmv_{t-1}^i}$$

Konkurrentprisen beregnes som et vægtet gennemsnit af vareeksportprisen hos vores ti største konkurrentlande^{a)}, hvor hvert land er vægtet med Nationalbankens dobbeltvejede eksportvægte. Konkurrentprisen udtrykker således den pris, Danmark skal konkurrere imod på eksportmarkederne. Konkurrentprisen beregnes efter nedenstående formel, hvor $PEEV$ er konkurrentprisen, w_i er den dobbeltvejede eksportvægt for land i , og PEV_i er prisen på eksport af varer i land i .

$$PEEV = \sum_i^N w_{t-1}^i PEV_t^i$$

De beregnede udtryk for eksportmarkedet og konkurrentprisen resulterer i en relativ eksportpris og en markedsandel som vist i figur A nedenfor.

Figur A Relativ eksportpris og markedsandel

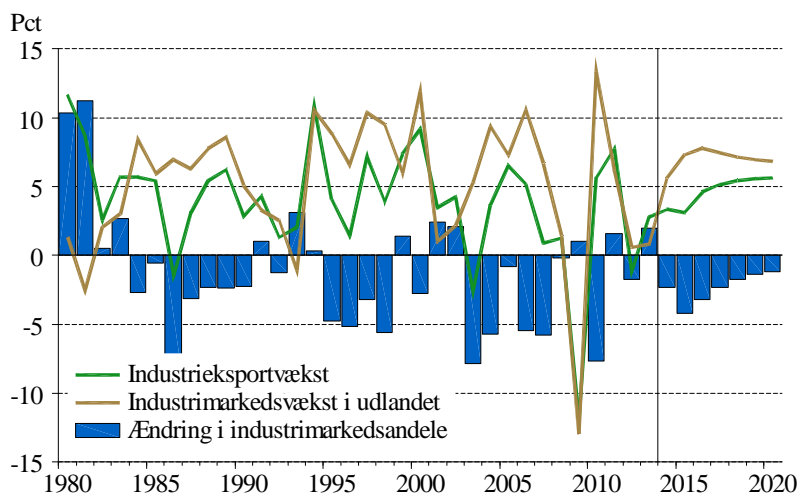
Kilde: OECD.stat, Eurostat, Statistikbanken og egne beregninger

Genberegning af ovenstående udtryk har givet anledning til reestimation af SMEC's eksportligning. Dette har resulteret i en lidt lavere kortsigtet priselasticitet, men en højere langsigtet priselasticitet og en højere førsteårseffekt af en ændring i den udenlandske efterspørgsel.

a) De ti lande er: Belgien, Frankrig, Tyskland, Italien, Holland, Norge, Sverige, Storbritannien og USA.

Den relativt høje danske vareeksportvækst kombineret med afdæmpet vækst på eksportmarkederne førte til stigende industrieksportmarkedsandele i 2013. Det vurderes dog at være et midlertidigt fænomen, og i takt med at væksten tiltager på vores eksportmarkeder, forudsættes de danske markedsandele igen at falde i overensstemmelse med den generelle tendens. Tendensen til faldende markedsandele skal ses i lyset af, at stadigt flere lande deltager i den internationale samhandel. Dette lægger et nedadgående pres på markedsandelen hos alle lande, der i forvejen deltager i den internationale handel.

Figur 30. Industrieksport, markedsvækst og markedsandele

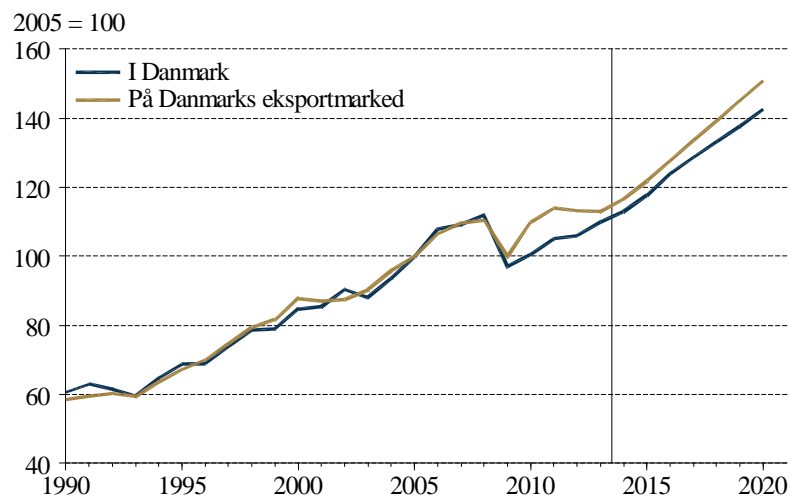

Anm.: Markedsandelene er beregnet ved at sætte den danske industrieksport i forhold til et vejet gennemsnit af aftagerlandenes vareimport. Både eksport og import er i mængder.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank, OECD, Economic Outlook og egne beregninger.

Importen steg i 2013, men blev ligesom det private forbrug påvirket negativt af de to storme i 4. kvartal. Den negative påvirkning på importen skyldes, at de danske forsikringsselskaber i meget høj grad er genforsikrede i udlandet, hvilket ifølge Danmarks Statistik reducerer importen af forsikringstjenester med 3,2 mia. kr. i 4. kvartal 2013. Da importen reduceres i omtrent samme omfang som det private forbrug, er stormene samlet set omtrent neutrale for BNP-væksten i 4. kvartal. Som følge af den forventede fremgang i den indenlandske efterspørgsel i løbet af 2014, ventes importen at stige. I 2014 ventes en vækst på godt 4 pct. i den samlede import, stigende til 5½ i 2015 og ca. 6½ pct. i 2016. Den relativt kraftige importfremgang skal ses i lyset af, at importkvoten i såvel Danmark som på de danske eksportmarkeder historisk set er steget som følge af større samhandel i verden, jf. figur 31. Som nævnt er eksportvæksten opjusteret i forhold til de seneste fremskrivninger, men da den strukturelle danske produktion ikke er opjusteret tilsvarende, giver det sig udslag i en opjustering af importkvoten.

Figur 31. Importkvote

Anm.: Importkvoterne angiver real import af varer i forhold til reelt BNP.

Kilde: OECD, Economic Outlook 94, Eurostat, Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Tabel 7. Eksport og import opdelt på underkomponenter, mængder

	Årets priser	Mængdestigning						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	2013	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Mia. kr.							
Eksport	1.021	3,0	7,0	0,4	1,2	2,7	3,6	4,9
Energi	69	-10,8	-5,8	2,3	-1,7	-9,8	-4,3	0,0
Varer i øvrigt	553	5,7	7,7	-1,1	2,8	3,3	3,1	4,6
Tjenester	399	1,4	8,0	2,3	-0,5	4,1	5,4	5,9
Import	916	3,5	5,9	0,9	1,7	4,3	5,4	6,5
Energi	108	0,3	7,0	5,1	12,9	-2,8	-0,7	0,0
Varer i øvrigt	479	5,7	5,4	-0,5	2,2	5,7	7,8	9,3
Tjenester	329	1,0	6,4	1,6	-2,5	4,6	3,8	4,3

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

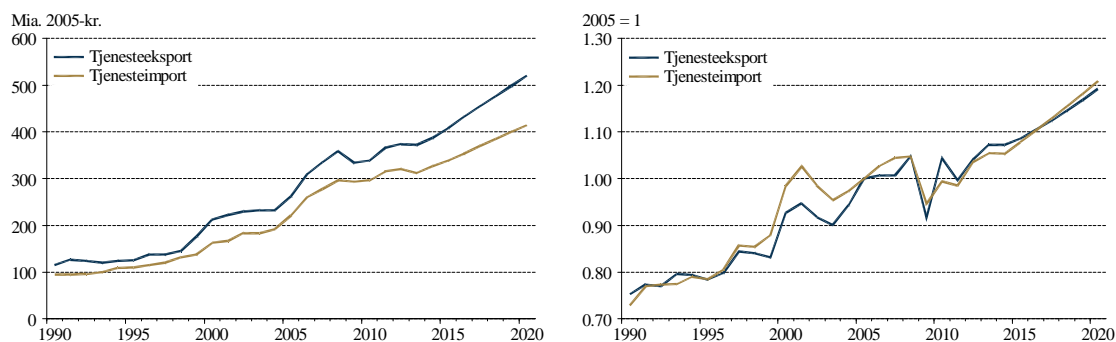
Tabel 8. Eksport og import opdelt på underkomponenter, priser

	Prisstigning							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Eksport	8,7	1,2	3,6	0,8	0,2	1,0	1,1	
Energi	28,7	28,8	5,9	-4,0	-1,0	0,6	-1,0	
Varer i øvrigt	3,3	2,7	2,7	0,0	0,6	0,9	0,8	
Tjenester	13,8	-4,5	4,5	2,9	0,0	1,3	1,7	
Import	4,8	3,7	3,7	-0,8	0,2	1,6	1,4	
Energi	27,0	29,3	2,5	-8,0	0,5	3,5	2,1	
Varer i øvrigt	1,8	2,6	2,9	-0,8	0,3	0,8	0,8	
Tjenester	5,0	-0,9	5,1	1,8	-0,1	2,3	2,3	

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

For tjenestehandlen har der historisk været en vis parallelitet i udviklingen i eksporten og importen både på pris- og mængdesiden, jf. figur 32. I fremskrivningen forudsættes det, at denne tendens fortsættes. Denne beregningstekniske forudsætning indebærer de kommende år en lidt kraftigere vækst i tjenesteeksporten i mængder end i tjenesteimporten og omvendt en lidt lavere prisstigning på tjenesteeksporten end på tjenesteimporten.

Figur 32. Tjenestehandel: Mængder hhv. priser

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Overskuddet på betalingsbalancen blev i 2013 rekordhøjt på 135,4 mia. kr., hvilket er drevet af et stort overskud på vare- og tjenestebalancen samt en høj nettoformueindkomst, jf. tabel 9. Frem mod 2020 ventes overskuddet på betalingsbalancens løbende poster at blive reduceret som konsekvens af, at normaliseringen af konjunktursituationen ventes at indebære faldende opsparelskvote og stigende investeringskvote

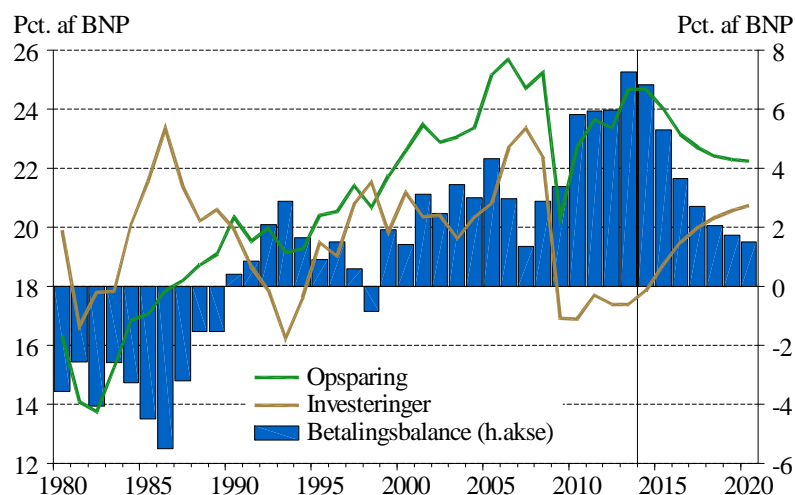
Tabel 9. *Betalingsbalancens løbende poster og udlandsgæld*

	2012	2013	2014	2015	2016
	----- Mia. kr. -----				
Varebalance	35	35	23	-3	-29
Tjenestebalance	58	70	72	78	88
Formueindkomst, netto	61	77	81	76	65
Øvrige poster	-44	-47	-46	-46	-49
Løbende poster i alt	109	135	130	104	75
Udlandsgæld, ultimo	-685	-729	-859	-964	-1.039
	----- Pct. af BNP -----				
Løbende poster i alt	6,0	7,3	6,8	5,3	3,7
Udlandsgæld, ultimo	-37,5	-39,2	-45,1	-48,9	-50,8

Anm.: De historiske data i tabellen er fra ADAM's databank og afviger i visse tilfælde fra betalingsbalancestatistikken fra Danmarks Statistik, bl.a. mht. afgrænsningen mellem vare- og tjenestehandel. Det er antaget, at ændringen i udlandsgælden i fremskrivningsperioden er lig med saldoen på betalingsbalancens løbende poster. Dvs., der ses bort fra kursreguleringer.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

Figur 33. *Betalingsbalance*

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.4. Produktion og arbejdsmarked

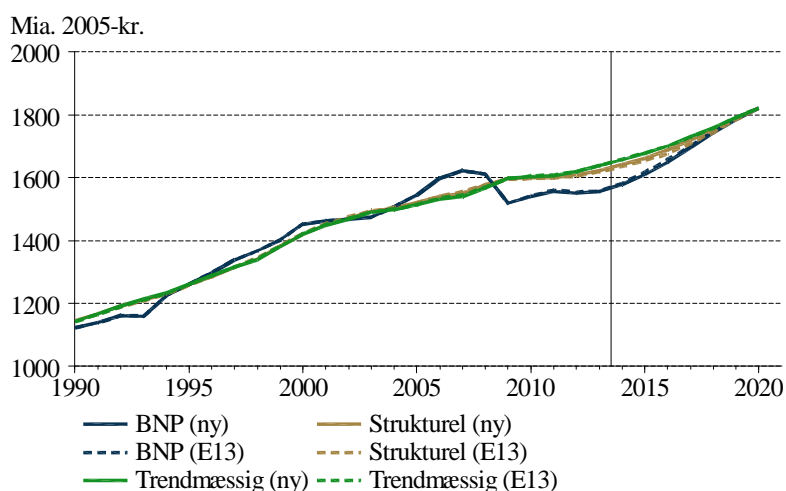
2.4.1 Fastlæggelse af beskæftigelse og produktion

Produktionen (BNP) kan dekomponeres i bidrag fra beskæftigelse og produktivitet. Beskæftigelsen kan yderligere opdeles i bidrag fra arbejdsstyrke, ledighedsrate og gennemsnitlig arbejdstid. Et bud på strukturelt BNP kan dermed dannes ved at gange bud på strukturelle niveauer for hver af disse elementer sammen. Betegnelsen *strukturelt BNP* benyttes her i bred forstand, mens der skelnes mellem to begreber: *Potentielt BNP* er den mulige produktion med det aktuelle kapitalapparat og en

beskæftigelse på det strukturelle niveau; dette begreb anvendes i beregning af output gap og strukturel saldo. *Langsigtet BNP* er den mulige produktion, hvis *K/L*-forholdet befandt sig på det langsigtede, trendmæssige niveau, og beskæftigelsen var på det strukturelle niveau.

figur 34 viser udviklingen i faktisk BNP samt potentielt og trendmæssigt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport (*Dansk Økonomi, efterår 2013*). I 2020 er der tale om stort set samme BNP-niveau som i seneste rapport.

Figur 34. BNP faktisk hhv. potentiel og trendmæssig, seneste hhv. ny rapport

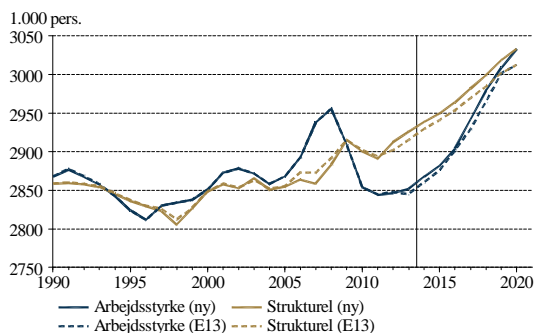

Strukturel arbejdsstyrke fastlægges historisk ved at konjunkturrense antallet af personer på forskellige indkomstoverførsler uden for arbejdsmarkedet for at fastlægge, hvor mange der kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet i en normal konjunktursituation, samt ved at estimere en underliggende tendens til ændret erhvervsfrekvens for de enkelte aldersgrupper ud over, hvad der kan forklares ved underliggende ændringer i bestandsfrekvenserne på de forskellige indkomstoverførsler. Beregning af strukturel arbejdsstyrke er nærmere beskrevet i et dokumentationsnotat fra foråret 2013, som kan fås ved henvendelse til De Økonomiske Råds Sekretariat. Beregningen er opdateret i foråret 2014 baseret på data til og med 2012. Strukturel arbejdsstyrke og antallet af personer på offentlige indkomstoverførsler er fremskrevet af DREAM på baggrund af Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra maj 2014, erhvervs- og bestandsfrekvenser fra Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) medioficeret over statusopgørelse i november 2011 og november 2012 samt vurdering af beskæftigelseseffekten af politiktiltag.

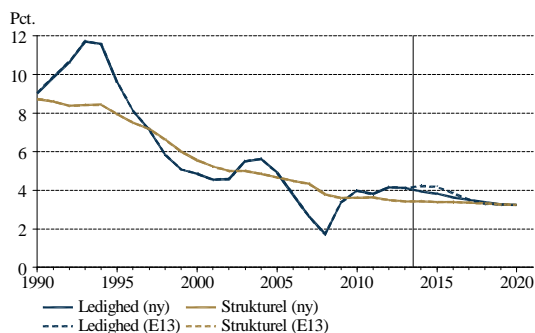
figur 35 viser udviklingen i arbejdsstyrke faktisk hhv. strukturelt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport. Reestimationen af den strukturelle arbejdsstyrke har indebåret en opjustering af niveauet i 2012 på ca. 10.000 personer, hvilket er en permanent effekt. Dertil kommer en opjustering af stigningen fra 2012 til 2020 på ca. 10.000 personer. Dette skyldes hovedsageligt indarbejdelse af ny

befolkningsprognose med større nettoindvandring. I 2020 er arbejdsstyrken dermed opjusteret med ca. 20.000 personer i forhold til seneste rapport.

Figur 35. Arbejdsstyrke

Figur 36. Ledighed

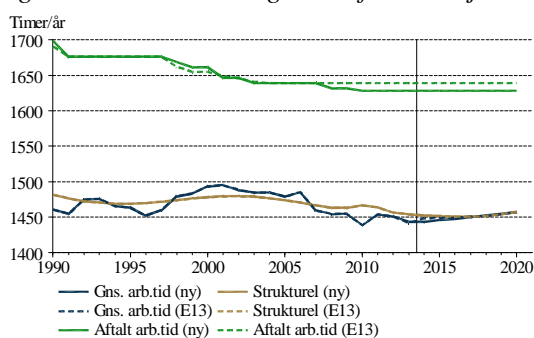
Strukturel ledighedsrate er fastlagt ved at udnytte, at der kan forventes en sammenhæng mellem lønstigninger og ledighedsgap, så lønstigningerne er høje, når ledigheden er lavere end det strukturelle niveau. Den strukturelle ledighedsrate reduceres frem mod 2020 som følge af politiktiltag, herunder dagpengereformen og mindrereguleringen af indkomstoverførsler aftalt med skattereform 2012.

figur 36 viser udviklingen i ledighedsprocenten faktisk hhv. strukturelt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport. I 2020 skønnes ledighedsprocenten at være ca. 3¼ pct. Som følge af opjusteringen af den strukturelle arbejdsstyrke med ca. 20.000 personer i 2020 i forhold til seneste rapport er niveauet for den strukturelle ledighed opjusteret med knap 1.000 personer til ca. 98.000 personer i 2020.

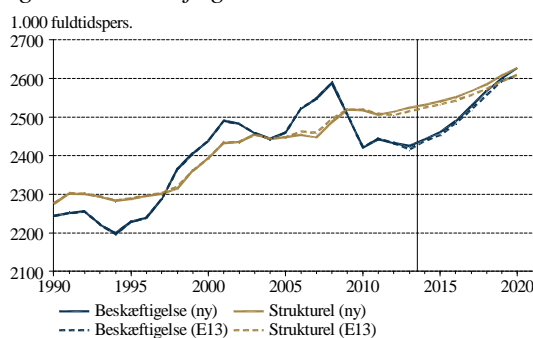
Strukturel gennemsnitlig arbejdstid er historisk fastlagt ved at udglatte den faktiske gennemsnitlige arbejdstid. Frem mod 2020 følger strukturel gennemsnitlig arbejdstid DREAM's fremskrivning, hvor der anvendes en konstant arbejdstid for forskellige typer af arbejdskraft. Ud over det demografiske bidrag påvirkes arbejdstiden af bl.a. skatteændringer.

figur 37 viser udviklingen i gennemsnitlig arbejdstid faktisk hhv. strukturelt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport. Desuden vises den aftalte arbejdstid, som forudsættes uændret i fremskrivningen.

Figur 37. Gennemsnitlig hhv. aftalt arbejdstid

Figur 38. Beskæftigelse

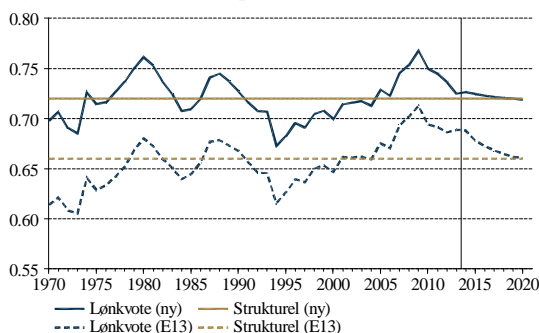
Anm.: I forhold til de seneste rapporter er der indarbejdet en ny serie for den aftalte arbejdstid, som benyttes til at omregne til fuldtidsbeskæftigelse. I 2013 er den aftalte arbejdstid nu angivet til 1628 timer pr. år, mens den tidligere var angivet til 1639 timer pr. år, jf. de grønne kurver i venstre figur. I højre figur er beskæftigelsen opgjort i timer omregnet til fuldtidsbeskæftigede ved at dividere med den aftalte arbejdstid (der er anvendt den nye opgørelse af den aftalte arbejdstid i alle fire kurver).

Strukturel timebeskæftigelse (beskæftigelsen opgjort i fuldtidspersoner) fastlægges på baggrund af skøn for strukturel arbejdsstyrke, strukturel ledighedsrate og strukturel gennemsnitlig arbejdstid.

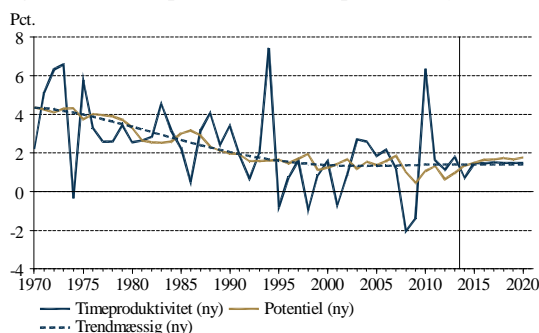
Udviklingen i timebeskæftigelsen faktisk hhv. strukturelt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport fremgår af figur 38. I 2020 er der tale om en opjustering på knap 20.000 fuldtidspersoner, svarende til ca. $\frac{3}{4}$ pct. højere niveau, hvilket afspejler opjusteringen af arbejdsstyrken.

Den potentielle hhv. langsigtede timeproduktivitet i de private byerhverv er fastlagt med en produktionsfunktionstilgang, hvor antagelser om TFP og kapitalintensitet (K/L -forhold) er afgørende. Metoden er nærmere beskrevet i et dokumentationsnotat fra foråret 2013, som kan fås ved henvendelse til De Økonomiske Råds Sekretariat. I forhold til beskrivelsen i dokumentationsnotatet er den anvendte lønkvote i foråret 2014 ændret til at medregne en imputeret lønindkomst til selvstændige, jf. figur 39.

Figur 39. Lønkvote i private byerhverv

Figur 40. Timeproduktivitet i private byerhverv

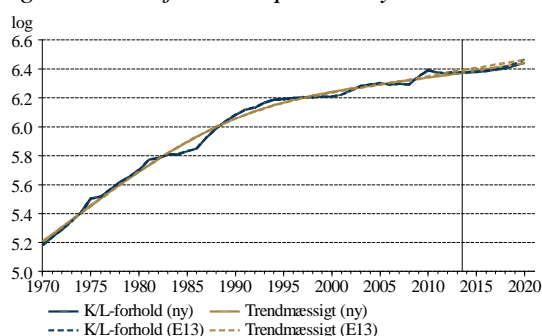

Anm.: Den viste lønkvote (ny) medregner en imputeret lønindkomst til selvstændige, hvorfor niveauet er højere end i seneste rapport. Det forudsættes, at lønkvoten frem mod tilpasser sig til det historiske gennemsnit markeret med brun kurve.

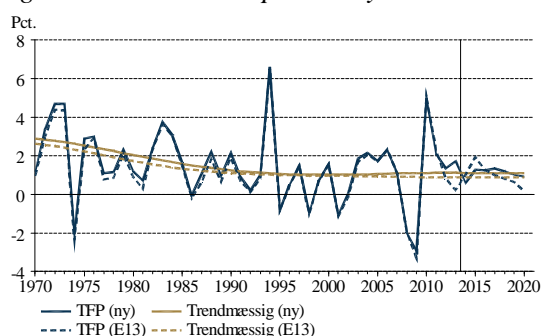
I figur 40 ses udviklingen i timeproduktivitetsvæksten i de private byerhverv faktisk samt potentielt og trendmæssigt. I perioden 2013-20 forudsættes en potentiel vækst (dvs. for givent kapitalapparat) i timeproduktiviteten i de private byerhverv på godt 1½ pct. p.a., mens den langsigtede timeproduktivitetsvækst vurderes at være ca. ¼ pct. p.a. lavere. Den højere potentielle vækst disse år skyldes, at kapitalapparatet aktuelt vurderes at være lavere end det langsigtede niveau.

Timeproduktivitetsvæksten afhænger af udviklingen i *K/L*-forholdet og TFP-vækstraten. figur 41 viser udviklingen i *K/L*-forholdet faktisk hhv. trendmæssigt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport. I figur 42 vises TFP-vækstraten faktisk hhv. strukturelt, hvor der sammenlignes med udviklingen i seneste rapport.

Figur 41. *K/L*-forhold i private byerhverv

Figur 42. TFP-vækst i private byerhverv

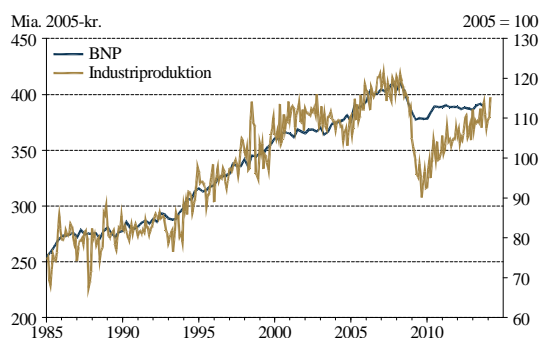
Anm.: Venstre figur: Den trendmæssige udvikling i *K/L*-forholdet i de private byerhverv er fundet ved at udglatte det faktiske *K/L*-forhold for perioden 1966-2013. Frem til 2020 er trendmæssigt *K/L*-forhold fremskrevet med en konstant vækstrate på 1,0 pct. p.a.

Højre figur: Den trendmæssige TFP-vækst i de private byerhverv er fundet ved at udglatte den faktiske TFP-vækst for perioden 1966-2013. Frem til 2020 er strukturelt TFP fremskrevet med en konstant vækstrate på 1,1 pct. p.a.

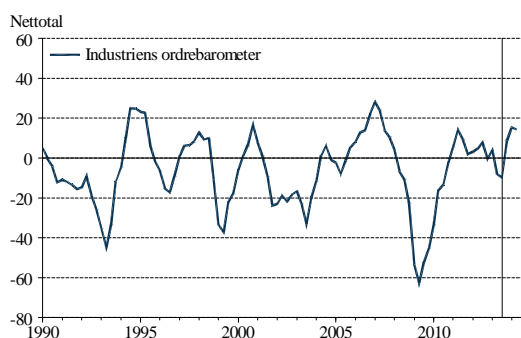
2.4.2 Produktion

På trods af, at industrien kun står for knap 15 pct. af den danske værditilvækst, og andelen er jævnt faldende, var der helt frem til 2008 en relativ tæt sammenhæng mellem industriproduktionen og BNP. Industriproduktionen faldt dog langt mere end BNP i kølvandet på krisen, hvilket hænger sammen med, at det offentlige har holdt hånden under efterspørgslen. Industriproduktionen har udvist stigende tendens siden 2009, men det har endnu ikke givet sig udslag i BNP-fremgang. Industriens forventninger til ordreindgangen er steget markant siden midten af 2013 og indikerer, at der det kommende år kan forventes fremgang i industriproduktionen og BNP, jf. figur 43.

Figur 43. BNP og industriproduktion

Industriens ordreforventninger

Anm.: Seneste observation er 4. kvartal 2013 for BNP, marts 2014 for industriproduktionen og april 2014 for industriens ordrebarometer.

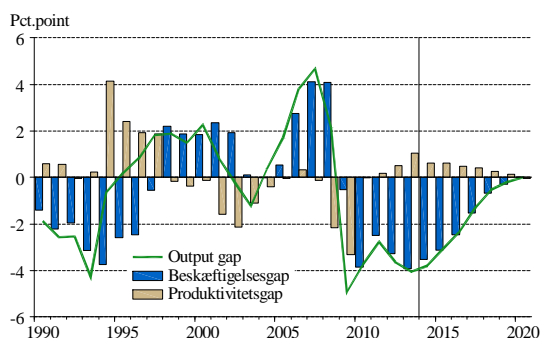
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Omfanget af ledige ressourcer i økonomien har gennem en længere periode været betydeligt. Dette ses bl.a. ved, at industriens kapacitetsudnyttelse de seneste år har ligget meget lavt. På det seneste er kapacitetsudnyttelsen dog steget noget, hvilket understøtter forventningen om fremgang i løbet af 2014. BNP skønnes aktuelt at være omkring 4 pct. lavere end i en normal konjunktursituation, hvilket især vurderes at skyldes, at beskæftigelsen er lavere end normalt. Samlet set vurderes der at være potentiale for en fremgang i BNP i 2014, der overstiger den strukturelle vækst, således at output gap langsomt begynder lukket. Fra 2015-20 ventes ligeledes BNP-vækstrater over det strukturelle, hvorved output gap vil være lukket i 2020.

Figur 44. Industriens kapacitetsudnyttelse

Output gap

Anm.: Output gap (procentvis afvigelse mellem faktisk og potentielt BNP) vist med grøn kurve er i store træk summen af et timebeskæftigelsesgap (blå søjler) og timeproduktivitetsgap i de private byerhverv (brune søjler). Seneste observation for industriens kapacitetsudnyttelse er 2. kvartal 2014.

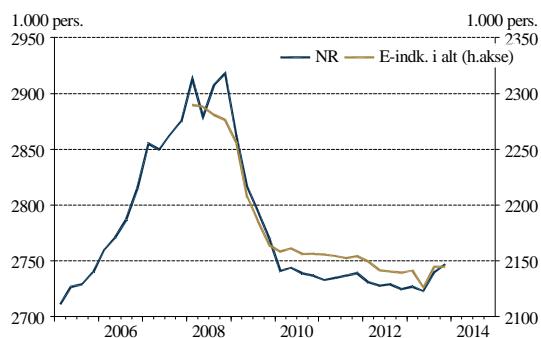
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, ADAM's databank og egne beregninger.

2.4.3 Beskæftigelse og arbejdsstyrke

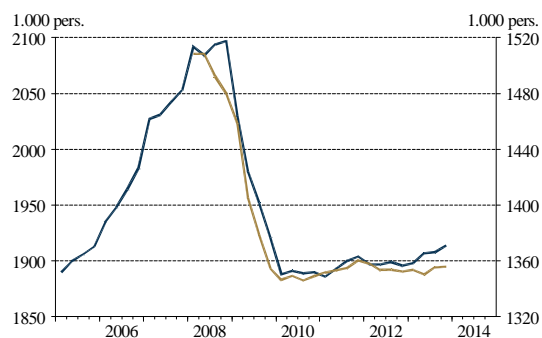
Den samlede beskæftigelse steg ifølge nationalregnskabet med ca. 6.000 personer i 2013, drevet af kraftig fremgang i beskæftigelsen i 2. halvår. Udviklingen dækker over en stigning i den private beskæftigelse på ca. 9.500 personer, mens den offentlige beskæftigelse omvendt faldt omtrent 3.500 personer. Beskæftigelsesfremgangen er

fulgtes med et fald i den gennemsnitlige arbejdstid, og den samlede timebeskæftigelse var således omtrent uændret i 2013. Beskæftigelsen opgjort på baggrund af eIndkomst opgør antallet af fuldtidsbeskæftigede personer og viser således ikke den markante beskæftigelsesfremgang, der findes i nationalregnskabet, jf. figur 45.

Figur 45. *Beskæftigelse i alt*

Privat beskæftigelse

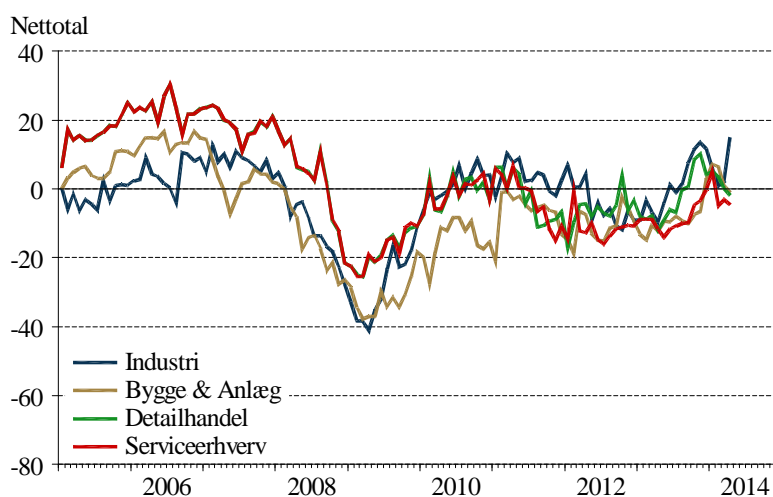

Anm.: eIndkomst omfatter kun lønmodtagere, mens nationalregnskabets opgørelse er alle beskæftigede ekskl. orlov. Seneste observation er 4. kvartal 2013.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Erhvervenes forventninger til beskæftigelsen steg gennem 2013, men på det seneste er forventningerne faldet en smule tilbage i de fleste erhverv. Niveauet er dermed fortsat lavt, men beskæftigelsesforventningerne er dog en smule højere end i 2012. Stigningen i den private beskæftigelse i sidste halvdel af 2013 kombineret med, at væksten ventes at overstige den potentielle vækst i 2014 giver forventning om en stigning i den private beskæftigelse på ca. 10.000 personer i 2014. Frem mod 2020 ventes en betydelig beskæftigelsesstigning som følge af dels konjunkturalisering, dels den forudsatte stigning i den strukturelle beskæftigelse, jf. figur 47.

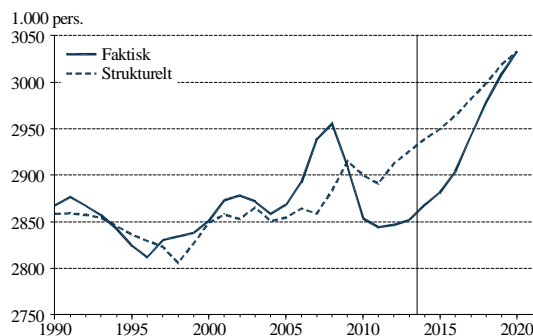
Figur 46. *Erhvervenes beskæftigelsesforventninger*

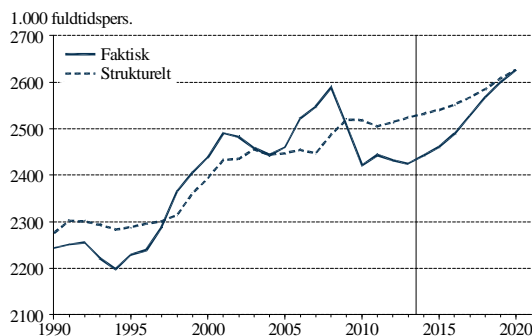
Anm.: Opdelingen i detailhandel og serviceerhverv begynder i 2011. Seneste observation er april 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Figur 47. Arbejdsstyrke

Beskæftigelse

Anm.: De stiplede kurver viser de strukturelle niveauer for arbejdsstyrke hhv. timebeskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik, ADAM's databank og egne beregninger.

2.4.4 Ledighed

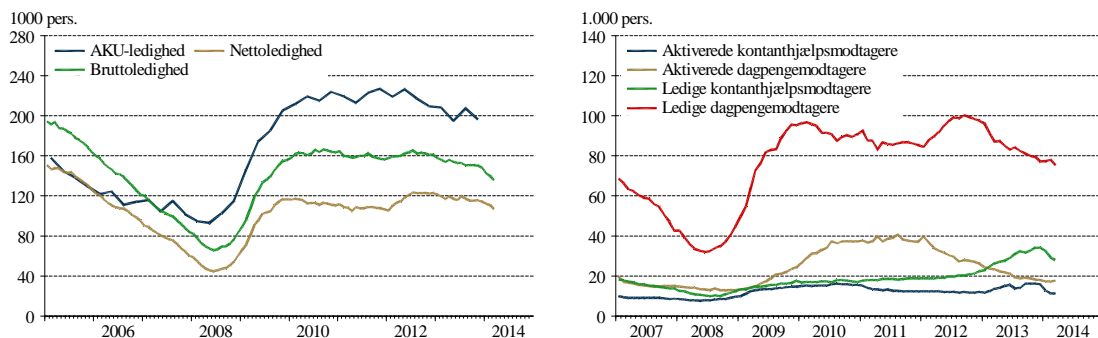
Nettoledigheden er faldet svagt gennem 2013, og årsgennemsnittet lå på ca. 117.000 personer. Antallet af aktiverede er samtidig faldet betydeligt, og bruttoledigheden er derfor faldet mere end nettoledigheden. Faldet i aktiveringsomfanget er sammensat af et fald i aktiverede dagpengemodtagere, mens de aktiverede kontanthjælpsmodtagere omvendt steg svagt. Ledighedsudviklingen i 2013 skal blandt andet ses i sammenhæng med virkningerne af dagpengereformen fra 2010, der forkortede dagpengeperioden fra fire til to år, og de aftalte midlertidige forlængelser af denne. Den forkortede dagpengeperiode betød, at en del personer mistede retten til dagpenge. Hovedparten af disse personer er blevet samlet op af de midlertidige forlængelsesordninger på kontanthjælpsats, og indtil videre er der dermed hovedsageligt tale om en omfordeling af de ledige mellem dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere. Først i 2016 udløber de midlertidige muligheder for forlængelse af understøttelsesperioden.

I de første måneder af 2014 er antallet af såvel nettoledige som aktiverede kontanthjælpsmodtagere faldet markant. Faldet i antal ledige kontanthjælpsmodtagere i starten af 2014 er hovedsageligt sket blandt de unge ledige, jf. figur 49. Denne udvikling skyldes i vidt omfang, at der pr. 1. januar 2014 er sket en række institutionelle ændringer, der påvirker de lediges placering i registrene. Som følge af kontanthjælpsreformen kan unge under 30 år uden en kompetencegivende uddannelse ikke længere modtage kontanthjælp, men derimod den såkaldte uddannelseshjælp på SU-niveau.

Med indførelsen af uddannelseshjælpen skal kommunerne skelne mellem, om de ledige er åbenlyst uddannelsesparate eller blot uddannelsesparate. Klassificeres den unge som "åbenlyst uddannelsesparat", skal vedkommende stå til rådighed for arbejdsmarkedet, mens uddannelsessituationen afklares, og vedkommende vil dermed indgå i ledighedsstatistikkerne. Hvis den ledige derimod blot klassificeres som "uddannelsesparat", er der intet krav om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og denne gruppe unge uddannelseshjælpsmodtagere vil derfor ikke indgå i

ledighedsstatistikken fra 1. januar 2014. En af forklaringerne på det markante ledighedsfald i 2014 kan derfor være, at en del unge kontanthjælpsmodtagere, som før blev vurderet at være jobklare, og dermed indgik i bruttoledigheden, nu bliver vurderet til blot at være uddannelsesparate og derfor ikke indgår i ledighedsstatistikkerne.

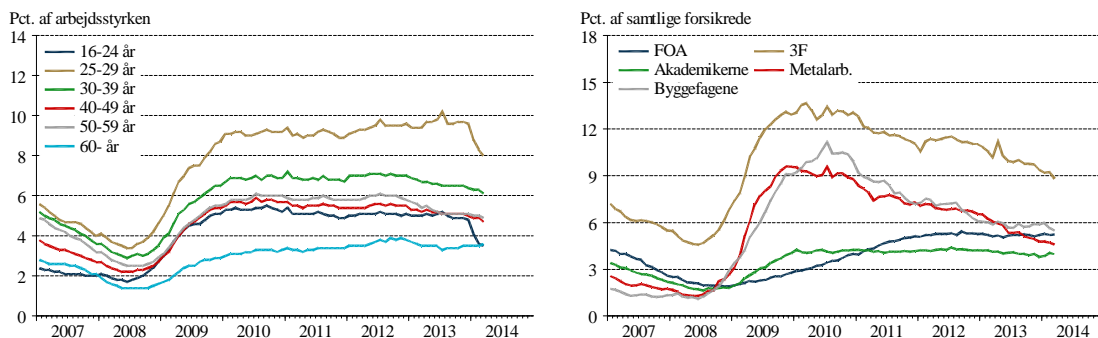
Figur 48. Ledighed

Anm.: Seneste observation er 4. kvartal 2013 for AKU-ledigheden og marts 2014 for de øvrige serier.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken og Jobindsats.dk.

Det er særligt ledighedsraten inden for a-kasserne 3F og metal, der er faldet, mens ledighedsraten er steget en smule i FOA og byggeriet, jf. figur 49. Fordelt på aldersgrupper er det i særlig grad blandt de 30-39 og 50-59-årige, at ledighedsraten er faldet i 2013. Herudover er ledighedsraten for unge mellem 16 og 29 faldet markant i starten af 2014, hvilket kan tilskrives virkningerne af kontanthjælpsreformen, jf. ovenfor.

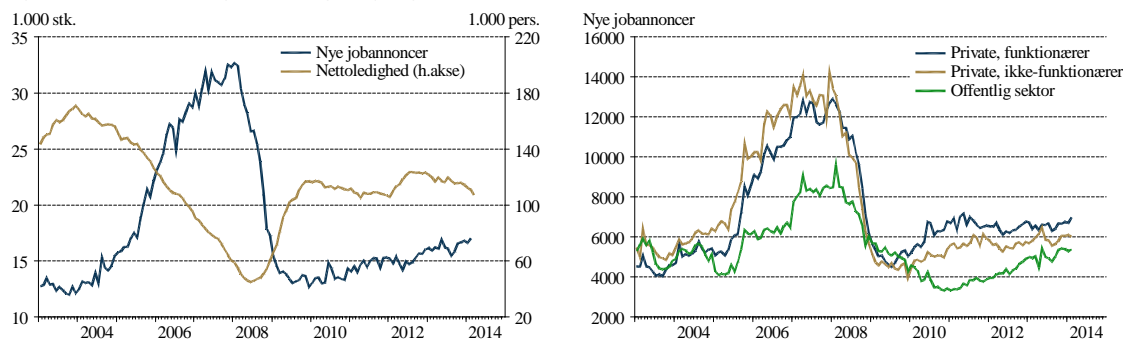
Figur 49. Ledighed fordelt på alder samt a-kasser

Anm.: Seneste observation er marts 2014.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, og Akademikernes a-kasse.

Antallet af ledige stillinger ifølge Jobindex.dk er steget siden 2010 og er omtrent på niveau med 2005. Set over en længere periode er fremgangen i antallet af ledige stillinger især sket inden for den offentlige sektor, men på det seneste spores størst fremgang inden for private funktionærstillinger, jf. figur 50. Antallet af ledige stillinger indikerer umiddelbart svagt faldende ledighed. Fyringsvarslingerne er faldet en smule i starten af 2014, men ligger fortsat på omtrent samme niveau som de seneste fire år.

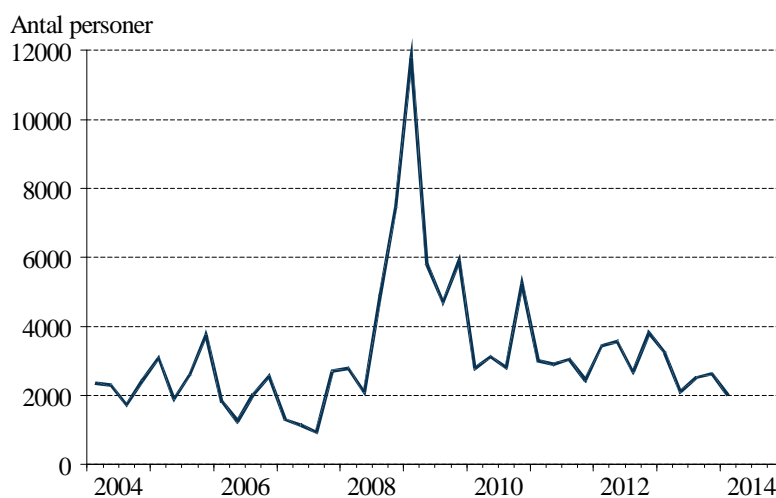
Figur 50. Ledige stillinger ifølge Jobindex

Anm.: Seneste observation er marts 2014.

Kilde: Jobindex.dk

Figur 51. Fyringsvarsler

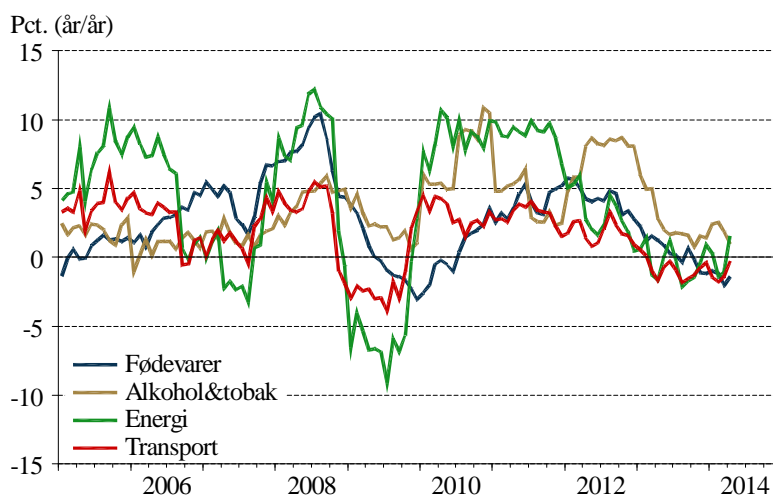
Kilde: Jobindsats.dk

På baggrund af de fortsat svage indikatorer ventes ledigheden at være omtrent uændret gennem 2014 med et årgennemsnit på ca. 113.000 personer. Ledigheden vurderes kun at være godt 15.000 højere end det strukturelle niveau og fra 2015 til 2020 forudsættes nettoledigheden at falde mod det strukturelle niveau som følge af den fortsatte konjunkturnormalisering, der i løbet af 2014 og 2015 ventes at sætte gang i beskæftigelsen. I 2014 og 2015 er der dermed tale om, at en betydelig del af beskæftigelsesfremgangen ventes at komme fra en udvidelse af arbejdsstyrken og kun i mindre omfang gennem lavere ledighed. Dette kan bl.a. dreje sig om flere studerende med bijob. I så fald vil beskæftigelsesstigningen være ledsaget af et fald i den gennemsnitlige arbejdstid.

2.5. Løn og priser

Forbrugerprisstigningerne var meget lave gennem 2013, og inflationen nåede kun 1 pct. i 2013. De lave prisstigninger har været gældende for alle varegrupper og for både transport og fødevarer har der det seneste års tid været tale om direkte prisfald, jf. figur 52. Forventningerne til inflationen om et år er svagt stigende og i 2014 ventes en fortsat lav inflation på ca. 1¼ pct. For 2015 og 2016 ventes en inflation på ca. 2 pct. henholdsvis ca. 1½ pct. Den relativt høje inflation i 2015 skyldes, at en del af finansieringen af skattereformen fra 2012 er diskretionære afgiftsforhøjelser i 2015 og 2018. Inflationen i 2016 anslås at blive lavere end i 2015 som følge af bortfald af det diskretionære afgiftsbidrag.

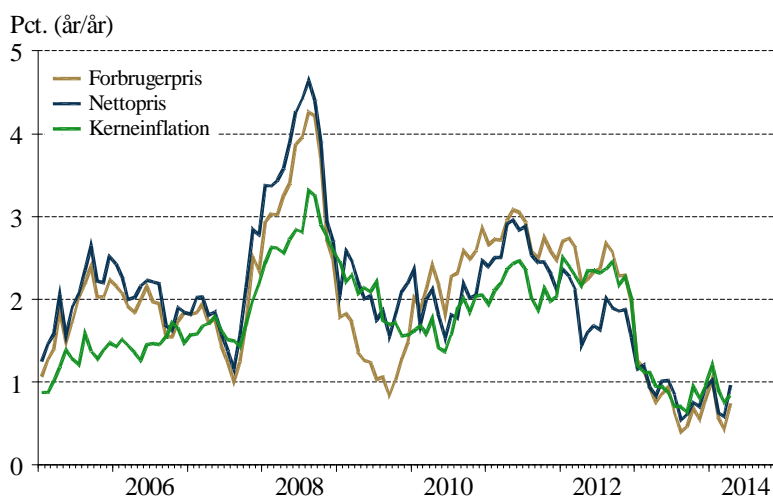
Figur 52 *Prisstigninger opdelt på varegrupper*

Anm.: Seneste observation er april 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

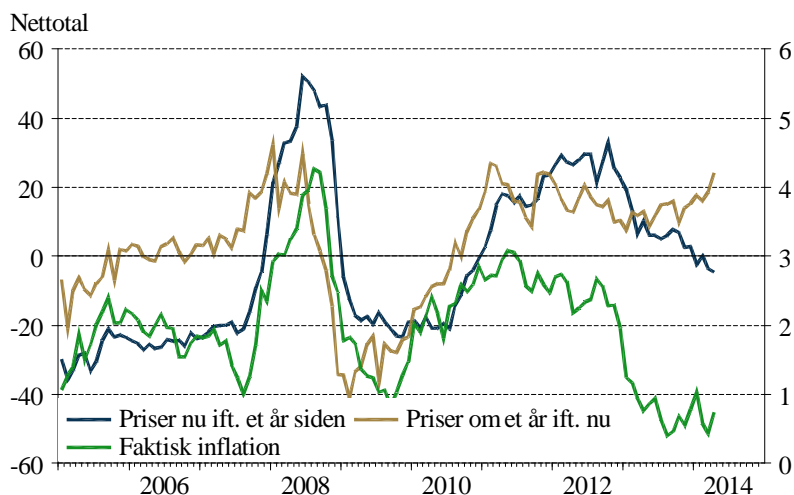
Figur 53 *Prisstigninger*

Anm.: Seneste observation er april 2014.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

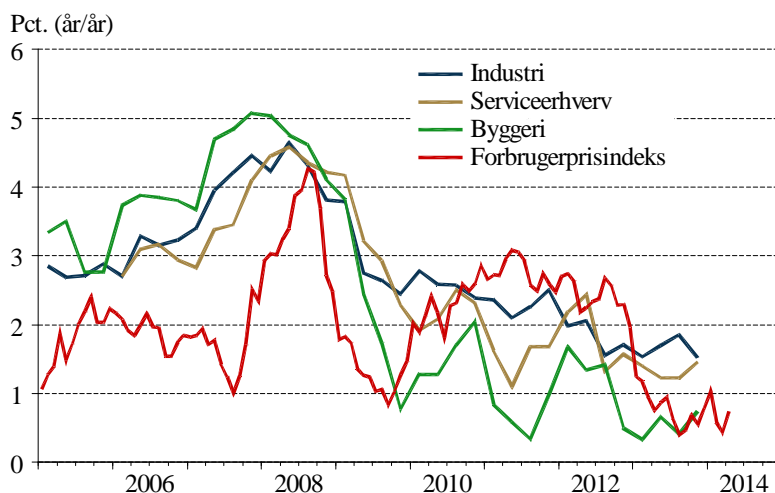
Figur 54 Inflation forventninger

Anm.: Seneste observation er april 2014.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Den svage beskæftigelsesudvikling de seneste år medfører fortsat lave lønstigninger, jf. figur 55. I industrien og i serviceerhvervene har de nominelle lønstigninger ligget i underkanten af 2 pct. de seneste to år, mens lønstigningerne har været endnu lavere i byggeriet.

Figur 55 Lønstigninger

Anm.: Seneste observation er 4. kvartal 2013 for lønninger og april 2014 for forbrugerprisindekset.
 Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

I den nyligt indgåede overenskomst for industrien er der aftalt fortsat moderate lønstigningstakter på godt 1,6 pct. i 2014, stigende til ca. 1¾ pct. i 2015 og 2016. Historisk set er der givet lidt højere lønninger end de overenskomstmæssigt fastsatte, jf. figur 56, hvilket kombineret med forbrugerprisstigninger i underkanten af 2 pct. forventes at give anledning til fortsat reallønsfremgang i 2014-16.

Figur 56 Overenskomstmæssige lønstigninger

